

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандууна!

БУРЯАД

ДУХЭРИГ

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

№27 (276)

2002
июлийн
4
Четверг
№ 76
(20586)

Зунай дунда
улаан
морин
гарын
24
гарагай
5

1921 оной декабрийн 21-нээ гарана

Буряад Республикын Президент Л.В.Потаповай ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нютагаархид!

2002 оной июлийн 23-да Буряад Республикын Президентые хунгалтада намайе дэмжэнэйтнай түлөө Таанадта гүпзэгы хүндэтэ баяр баясхалан хүргэнэб.
Таанадай этигэл найдалые би үндэрөөр сэгнэнэб, тэрэниетнай түлөөхын тула бүхы хүсээг элсүүлхэб.
Бидэ бултадаа ехэ бэрхшээл түбэгүүдые дабажа гараабди. Мүнөө эхэнхэ үнгэрөө. Манай түрэл Буряад орон ерээдүй тээшэ та найдамтайгаар харана. Саашадаа бидэ үбгэд, хүгшээдые, хөгжөөдые дэмжэхэбди, олон үхибүүтэй ба тулоур байдалтай үзүүтэ тунахаабди, медицина болон соёлые хүгжөөхэбди.
Бидээй болбосон найн, баян дэлгэр байдал үйлэбэрийн ямар жэвдэ байһанһаа сэхэ дулдыдана. Промышленность болон ажалхын амжалтатыйгаар эхэ хүгжэхэдэнь, маанадай ажабайдал ажархал. Тээд ондоошые юумэн шухала удхатай. Мүнөө Буряад саашанхи хүгжэлтын хэзээ хэзээнэйхиһээ тодо һонор драмматай байна. Тэрэ хуулийн хүсөөр батагдагданхай. Энэ үйлэйн эхинһээ һүүлшын мур хүрэтэр гүйсэд дүүрэнээр үзэгдэхын тула би, Буряад Республикын Президент, бүхы хүндэтэ, хүндэтэ нютагаархид, элүүр энхэ, зол жаргалтай хунгалтай, манай түрэл Буряад ороной аша туһада ажалдаа амжалтануудые тунахыетнай хүсэнэб!
Буряад Республикын Президент Л.В.ПОТАПОВ.

ҮНЭМШЭЛГЭ БАРИУЛАГДАБА

Эрэгшэ хунгалтын үедэ олонхи хунгалтад байгша хунгалтын түлөө дуугаа үгөө. Энэ долооной эхээр Леонид Потаповта бүгэдэ арадар хунгалдан Буряад Республикын Президентын үнэмшэлгэ баярай оршон байдалда баруулагдаба.
Харюугай үгэ хэлэхэдээ, Л.В.Потапов этигэмжэ үзүүлэнэй түлөө баяр хүргөө. Хунгалтын үедэ хуулие шууд баримталһан Буряад Республикын хунгуулийн комиссийн гэшүүдтэ талархаһанаа мэдүүлээ. Хунгалтад этигэмжэ харюулхын тула али болохоор оролдохоб гэжэ Президент найдуулаад, бултадта зол жаргал, элүүр энхэ, амгаланние хүсэбэ.
Валентина ГОМБОЕВА.

«ЖИРИЙН ЦЭЦЭГ» НАЛБАРАА

Монгол сайхан ороной Мүрэнэй драмтеатрай дэргэдэ 2000 ондо баруулаа дуу хатарай «Жирийн цэцэг» («Простые цветы») гэнэн байгуулагдаа нэн.
Энэ гүрэнүүдээр түрүүшынгээ гастрольдо тэдэ хаяхана гаража, Буряад Республикын Ахын ба Түнхэнэй аймагуудаар айлшалаа. «Жирийн цэцэг» Буряадаймнай холын аймагуудай харапшадта хонирхолтой программа дурадхаа. Тэрээн соонь элдэб хатаруудһаа гадна монгол, буряад, ород, англи хэлэнүүд дээрэ баруулаһан дуунууд найшаагданхай байна.
Манай бүлэг талуу бэлгэтэйшүүлхээ бүридэнэ, - гээд, ансамблин дууны үеимнай Монголой соелой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Отхон гэгшэ ямаршые дуу хангуурлаха аргатай. Хатарнуудые Уртуяа, Милмардээг, Санжурэн гүйсэхэдэ.
Июль нарын һуу багаар Монголой артистууд Усть-Орда айлшалах тусалһаа. Харин сентябрь соо Түнхэндэ үнгэргэгдэхэ хонгодорнуудай уузалдаа хабаадаха наһатай.
Борис БАЛДАНОВ.

ЗУЛУГАЙ ӨЛӨТ ЗУЛУГЫНХАТБ

Зунай зулгы хаһа хүү, гэдэи нээл дуртай саг. Мүнөө зуи республика доторнай 50 гаран амаралтын ба элүүржүүлгын лагерь эрбөхитэйгээр хүүрлэжэ байна. Мүн шийхэд гургуули бүхэндэ үгэрэй лагерь хүүрлэжэ. Ганса Улаан Үгэдэ иимэ шухалы 101 талмайда 11 мянга гаран хүүгэд амараа юм.
Халуун паранга бээ шаража, хабатай найханар уһанца шунгажа, ойна болонтай, баяр дүүрэн мэйсэжэ яога эх хүүрлэжэ.
Б.БАЛДАНОВ.

АРАДАЙ СЭДЬХЭЛ БАЯЖУУЛҺАН «АЛТАРГАНА-2002»

Июлийн 28-һаа 30 болотор Ага тосхондо аргагүй олон зоной хабаадалгатай «Алтаргана-2002» гэнэн арадай хайндэр ехэ зохидоор эмхидхэгдэн байна. 1994 ондо анха түрүүшынхнээ энэ хүгжэм дуута, фольклорно хайндэр Монголой Хэнтэйн аймагай Дадал сомондо, 1998 ондо Батширээт сомондо, харин хоёр жэлэй урда баһал Монголой Дашибалбар сомондо үнгэргэгдэжэ, арадуудай аман зохёол хэргэжэн, олондо мэдээжэ болоһон байна.
Энэ гол хайндэрые би болгохо хэрэгтэ Монголой арадай артист, Ажалай Герой, хуасай омогой Дэмбэрэлэй Жаргалсайхан ехэ үүргэ, эмхидхэл бэелүүлээ. Тиймэһээ юундэ энэ хайндэртэ иимэ нэрэ үгтэһэн юм гэнэн асуудалдамнай алдар бэлэгтэй дуушан иигэжэ харюусаа нэн: «Алтаргана хадаа багахан сээсэгтэй ургамалшые хадаа ган гасуурташые, үер уһандашые дилдэдэгтэй, ямаршые сагта ажамидаржа байдаг шуу. Тийгээдые ехэ доро үндэһэнийн байдаг, бүхэ үндэһэтэй, тийхэдэ хадхуурын түбһэн юумэ дүтэлуудэггүй бшуу. Тиймэһээ буряад арадай дабтагдашагүй соёл хадаа алтаргана мэтэ гандажа, хүнэн үгы болохогүй, дундархагүй, муудахагүй, үнгэ зүһээ алдахагүй, арадай гүн сооһоо ерээдүйдэ шэнэ аялга дуунууд мүнделэн гаражал байха гэжэ этигэнэб. Бүхы дэлхэй дээрэ томожолгын (глобализация) болохо үе эрэгжэ байна. Тиймэһээ үсөөн яһатан өөрынгөө түрэл хэлэ, түүхэ, соёл мартангүйгөөр хамгаалжа, хүгжөөхэ дүүрэн эрхэтэй, уялгатай. Эндэ бултанаймнай хүсэл оролдог хэрэгтэй».

хайндэрые нээлгын үедэ олон тоото амаршалганууд, найн найхан хүсэлнүүд хэлэгдээ, олон тоото телеграмманууд Агын Буряадай автономито округой захиргаанай гулава Б. Б. Жамсуевай нэрэ дээрэ ороо. Урда үдэрын гөө найхан концертнэ, шэнэ программаа харуулан, тээмэндэ нийслэл хото Москвада бэлгээ гэршэлһэн «Амар сайн» гэнэн тус округой мэргэжэлтэ ансамблийн хатаршад, дуушад бэлгэ шадабаритаяа стадион дээрэ сугларагшадые танилсуулба. Агын округоо Гүрэнэй Дүүмын депутат, профессор, Россин арадай артист Иосиф Кобзон амаршалга олондо хүргөө, Ага тухай шэнэ дуу бэшэлһэн композиторнуудай хоорондоо мурьсэлэн конкурсын жюридэ гол үүргэ бэелүүлээ.
Хайндэрэй үедэ арадай дуун гүйсэхэдгөө, элдэб наһанай дуушадай, композиторнуудай, фольклорно коллективуудэй конкурснууд ехэ хонирхолтойгоор үнгэргэдөө.
Монголой, Хитадай, Буряад ороной, Агын, Усть-Ордын округуудай олон тоото хонгёо хоолойтой, бэлгэ талаантай хүбүүд, басагад, наһатайшуул хоорондоо мурьсэн дууладалдаба, ёхор наада хатаралдаба.
Эрхимүүдгэнь алтан, мүнгэн, хүрэл медальнууд мүнгэн шантайгаар барюулагдаа. Уран бэлэгтэнэй выставкэнүүд олоной хонирхол татаба. Хайндэрэй конкурснууд, эрхим спортсменүүд тухай удаадахи номертоо тодорхойгоор бэшэхэбди.
Бэлэгма ОРБОДОЕВА.

ХУУЛИГААР ЭЛИРЭН АРБАН ГҮРБАН САЯТАН

Буряадтамнай 13 хүн 2001 оной деклараци үгэлгын дүнгүүдээр миллионернүүд (саятан) гэжэ хуулигаар мэдүүлээ. Тэдэнэй жэлэй сэбэр олзо оршо нэгжээ арбан сая түхрэг хүрэтэр болоно. РФ-гэй Налогоуд, татабаринуудай министрствын республикадахи управлениин мэдээсэхээр, энэ олзо оршо олзын хэрэг эрхилэлгын ажал ябуулгаһаа болон дивиденднүүдхээ (акцинуудай түрээс, ургалта) абтаба. Дада мэдээ нүүдээр гэбэл, саятанай тоо үнэн дээрээ холо үлүү. Харин олонхын олзоёо ноуна.
2000 оной дүнгүүдээр хуулига саятанай тоо республика дотор гурбан хүнөөр үсөөн байгаа. Июлийн 15-да физическэ нюурнуудай олзодо ашагдадаг налог түлэлгын һүүлшын болзор гүйсэхын Тэрэнэй ставка - 13 процент.
Ирина НИКОЛАЕВА.

Бурятский агроколледж им. М.Н.Ербанова проводит набор на штатные 7-месячные курсы по подготовке бухгалтеров с изучением компьютера и «I с бухгалтерии». По окончании выдается диплом бухгалтера и свидетельство «Пользователь ПК с основами I с бухгалтерией». Общежитием обеспечиваем.
Занятие с 5 сентября.
Справки: 33-01-85; 33-33-82.

БУДДЯ ГҮ, АЛИ ЧИНГИС ХААН?

Буряад драмын академическэ театрта табигдаһан Б.ГАВРИЛОВАЙ «ЧИНГИС ХААН» (Улаан-Үдэ).
Режиссер Цырен БАЛЬЖАНОВ, уран зурааша Цыремжит ЦЫРЕНЖАПОВА

«Али нэгэ татаар Чингис хаанай Хитадые дайлажа абаад, тэндэ олон хайн юумэ хэһэндэнь России хүндэ ямар хэрэг бэ? (...) Манай Эсэгэ орондо юун боложо байгааб гэжэ нэн түрүүн мэдэхэ хэрэгтэй».

П.А.ПЛАВИЛЬЩИКОВ.
1792 он.

мүхэрээнүүдтэй) юрын зай таанар обёороо хаа...

Шэмэглээй геометртэй зохиодон, зулануудые баригдан хүнэй дүрсэнүүд хойноһоо ритмичнээр хубарилдан ороод, аятай зохид композици болошоо хаань...

Хэрбээ тэдэнэй сэргэ бурхад шэнгээр хүдэлэнгүй зогсоһон бэээрээ, халта залиин удаа тон сэбэрээр, тодоор үгэнүүдые үгүүлжэ эхилээ хаа... Энэ зүжэгы Анатолий Васильевый шаби табиһан байха гэжэ мэдээрэйгты.

Энэ удаа - Цырен Бальжанов. «Чингис хаан» соохи зайн геометри Дурна зүгэй хуушанай үнгын зүһэтэй, тухэл маягтай. Энэ хадаа огторгойн тээ дорохоно оршодог хан түрые, Хара-Хорин хотые һүдэлхэн ямаршье абстрактно-архитектурна барилга. Энэ хотын гудамжада итальян дуушан дуу хангуурдана, хитад эхэнэр хатарна... Үбгэрхэн, алдарһан Чингис хаан, Чингис Богдо хаан (Георгий Бутуханов) эндэ ажаһуудаг. Тэнгэрийн бурхадый зааһан зорилгы бээлүүлхын тула хамаг юумые хуу дабажа гараа. Тихэдээ бурханы урдаһаа эсэргүүсэхэдэ, бурхан ерэдэг гэжэ тэрэ эгигэнхэй. Энэ хүндэ бурхан үнхэнэй хүрээг эрхэн байгаа бшуу.

Тэмүүжэн-Чингис хаанай домогто хуби заяа тусхайтаар уншахаар Гавриловай зохёол бэшэгдэнхэй. Зүжэг харахана ерхэн зон зүжэгэй оролтые уншахадаа, Чингис хаание авторнууд агууехэ сэсэжүүлэй тоодо оруулан, Магомедтэй, Бурхан башгатай, Платонтой, Христтэй зэргэсүүлэн табина гэжэ ойлгоно.

«Хаража хууһан хүн бүхэнэй ухаанда хүрээг, доторойнгоо хүсье шангаар хубшэлэн, мүнөөдэрэй нойрмог байдалһаа мултаржа гарахын тула сэдхэл бодолоо зангидаха хэрэг хүн бүхэндэмнай ерэхэ гэжэ Чингис хаан тухай зүжэгоороо ойлгуулха зорилго авторнууд табиһан байна», - гэжэ программа соонь хэлээтэй. Залуу Чингис хаан уйдхар гашуудалда дарагдадаг байгаагүй

бээ гэжэ ханагдана. Зүжэгэй эхиндэ тэрэ зоргоороо гүйжэ ябадаг хубүүн (Баир Бадмаев) гэжэ харагдана. Баатаршалга тухай бодоншьегүй, инаг хүүхэн Боргэ гээшэтээ хазаар морёор харайгажа сэнгэдэг (энэнь зүжэгэй гээл амисхалтай, гоё сэнэ боложо үгөө - Боргэ - Туяана Бальжанова эндэ шог зугаатайгаар, сэдхэлэй ольготойгоор наадана). Угаа хүшэр хүндэ байдалда ороод ябахандаа (Бортэ хатаниены меркидүүд хулуухан байгаа), Тэмүүжэн Тэб-тэнгэри бөөтэй ушарна. Тэрэнь Хүхэ Мүнхэ Тэнгэрийн хүснэй шанар олгоно. «Огторгой өөдэ гараха гэшхүүрэй» табсан дээрэ һуужа байһаар тус үзэгдэлэй эсэстэ Тэмүүжэн харагдаха юм. Ондогоор хэлбэл, оронуудые дайлан абадаг Чингис хаан хадаа бурханда шэлэгдэнхэн, Тэнгэрийн дээдэ хүснэй ашаар баатаршалга гарахаар түрхэн хүн. Тэрэ хадаа Бурханы хубилгаануудай нэгэн бэшэл хаа, буддизмын үри хүүгэн байха зуураа христос шажандаһые хабаатай хэбэртэй «Лукаһаа» абтаа, эпиграф болгодоһон «Бурханы хан түрэ - досоомнай» гэлэн үгэнүүд буддын сурталай хургаалье дабтана.

Ц.Бальжановай найруулан табиһан зүжэг, нэгэ талаһаа, доторой сохилготой Үгые элэхэ гэлэн хүсэлһөө бүрилдэнхэн байна. Энэ хадаа Васильевый хэшээл. Нүгөө талаһаа, «үндэр стилиин» зүжэг табиха гэгдэнхэн байна. Гурбадахаяр, бисалгал-зүжэг хэхэ гэ. Програмахан соонь мэдүүлэгдэнхэй ёһоор, «бисалгал» энэ «Чингис хаан» гэжэ зүжэгэй жанр юм ха. Эгээл эндэхэнэ таараагүй зүйл эхилшэнэ.

Амгалаанай амгалан байдал гэхэ гү, али бисалгал гээшэ досоошоо «гэтэн», бодолоо аалхан гүйлгэн аниргүй һуухые хэлэдэг гээшэ ааб даа. Харин зүжэгэй бүхы удаа тиймэ бисалгалтай зүришэлдэнэ. Тайзан дээрэ табигдаһан «Чингис хаан» - һүр жабхаланга зүжэг болоо; энэ зүжэг соо ёһолол гуримай театрай тухэлүүдтэй ямаршье үе сагта хабаагүй гоёолто, шэмэглэл

хабаранги: эртэ урдын монголшууд яла-сала хоргы торгон хубсаһатай ябаха юм. Үнэн дээрэ эртэ урдын монголшууд хоргы торгоор бэшэ, арһаар хубсалдаг байгаагүй юмгү? (Чингис хаанай юрын һамгадай нэгэн, монгол бэшэ, наймангуудай үхин Гурбесу гэгшын хэлэһэн үгэ түүхэдэ дэмы үлөөгүй ёһотой:

Монголшуудай хубсаһан нюдэндэ үзэмжгүй, Муухай үнэр-танар өөһдөөнь гутанхай.

Яла-сала үнгэ будаг яаха аргагүй шанга абянда, хашхараанда булгдана. Бисалгалай оршондо Чингис хаанай Агууехэ Бодол эрмэлзэлэй тэнгэритэй ниилэшэнхэн юмэ гайзан дээрэ харагданагүй, харин агууехэ хан түрын ажабайдалай үзэгдэлүүд мэргэжэлгэ гараар табигдаһан гэжэ харанабди. Бээ хүснэй Чингис хаанай (Михаил Елбонов) барянда абтаһан эхэнэрнүүдые ооргоо абажа байһыень, дүү хубүүгээ саазада эльгээһыень тайзан дээрэ харанабди.

Бурханда шэлэгдэлгын диалектикэ, гүрэн түрын толгойлогшо байлгын диалектикэ угаа ороо байна даа. Гүн удаһараа, тухэл маягаараа - нэгэниинь нүгөөдээдо харша байна гэжэ хананабди. Элдэб түүхэтэ сюжетэй, тэрэ тоодо үльгэр домог болоһон сюжетэй (Чингис хаан - үндэн баатар) - энэхэн гол зүйлые зүжэг бэлээр дабажа шадана. Тухайлхада, гэгэн хутагта гүүлээд, засаг түрые хэрээг шэрүүнээр бариһан ушарнуудай хоорондоо яаше зохиладодоггүй байһые гүнзэгээр шэнжэлхэн А.С.Пушкинайшье, А.К.Толстойнышье һүүдэрнүүд буряад зүжэгы табигдаһан нюдэндэ саг соогоо харагдаагүй, «Монмахай малгайн» хүндэ байһые хануулаагүй хаш даа.

Ц.Бальжанов тухай хэлэхэ болоо хаа, Васильевый хэшээлһээ одоһон абстрактна, түүхэхээ гадуур зүйланүүдые идхалгын нүлоон наһан соонь хүрэхэ байха. («Шулуун айлшан» соо наадагшад кимоно үмдэнхэй ябадаг бэлэй даа...)

Васильевый хэшээлэй эстетикэтай оорсэ янзаар нэгэдүүлхэн зүжэг бисалгалай жанрһаа түргэн халижа, магтаалай жанрай тухэл олоно. Энэнь буддизмда харша ха юм. Гэхын хажуугаар хубсаһа хунарайн нюдэнэй хужар боломо гоё хайхан эрэн маряниинь, ажабайдалые батадхан харуулан мизансцен-нэнүүдэнь ольһон, өөрсэ янзын гоё гоо зүйлүүд Буддын философитой харшалдана гэхээ оройдоошье ханана бэшэб. Үгы. Зүгөөр ажама-даралай баяр, буддизмын эгээл наартай зүйл болоһо юмэн - энэ баярые тогтоон абалга (баян хүниие гуйраншан болохые баадахадагүй, баян үгытэй хоёрто огто ханалаа табидаггүй) - энэ тон ондоо юмэн. Бэлиг түгэлдээрөө найруулагдан табигдаһан «хан түрэтэ» зүжэгэй һүр жабхаланай хүгжэлтэ, дуу шуунайнь, хүгжэмэй «доб-толого» (Б.Дондоков, Ф.Щедрин, А.Шнигке гэгшэдэй хүгжэм Хүхэ Мүнхэ Тэнгэридэ хабаа-дуулан ушарые хүндэ болгоно) - энэ баһал тад ондоо юмэн.

Засаг түрээ Чингис хаан хубүүндээ дамжуулан үгэжэ байһаар зүжэгэй түгэсхэлдэ харуулагдана. Тийхэдэ нимэ үгэнүүдые хэлээ: «Бидэ бурханы хэшээлтэ бэшэ, бидэ бурханы дуран гээшэбди». Өөрынгоо замые үргэлжэлүүлхые заяан, мүн иигэжэ хэлээ: «Тэнгэри болохын тула тама байха хэрэгтэй».

Петр, Наполеон гэгшэд бурханы шэлэхэн хүнүүд гэжэ зүжэг зохёохонь бэрхэтэй байһан байха...

«Дээрэһээ эльгээгдэнхэн» гэжэ Чингис хаан тухай хэлэгдэдэг бодомжые зүб гэжэ тоолоошье хаамнай, тэрэниие зохёон бүтээгшэд эхин үеһо ондоо зэргэдэ оруулжархиван байнал даа. Чингис хаан Будда бэшэ, Христос бэшэ, Платон бэшэ...

Тэрэ хадаа агууехэ хэрэг эрхилэн бүтээхэ заяатай хүн. Тиймэ хүндэ бисалгал, ханаа амар һууха гээшэ тон харша. Александр Македонский, Петр мэтын хүнүүдтэй зэргэлхэ ёһотой нэн. Б.Гаврилов Ц.Бальжанов хоёр миф болгоод, тэрэнтэй наадаба гээшэ. Чингис хаанай һүүдэр дуудуулжа, Бурядай үндэн театрай гайзан дээрэ эзэн янзаар гаража, хамаг юумые оорин-хээрээ эрьюулээ: «сэрэгшэд», «хүнгэн морин сэрэг» илаалта түгэсоор жагсаашоо...

Зүжэгэй «дэбисхэр дээрэ» сухарышагүй дайша Чингис хаан Будда-философые илаба.

Марина ДМИТРЕВСКАЯ.

2002 оной март.

(1992 ондо эмхидхэгдэнхэн «Петербургский театральный журнал», 27-дохи дугаар. Ц.ДОНДОГ Ойруулаба).

«Буряад үнэн» — «Дүхэриг» сониндо толилогдоһон бэшэгэй мүрөөр

ЗАНДАН-ЖУУ ЭГЭТЫНГЭЭ ДАСАНДА ОРШОН БАЙГ ДАА!

Мүнөөдэр Яруунаһаа Зандан-Жууе зөөлгэхэ гэлсээ хаа, үглөөдэр Хэжэнгэлээ Жаран Хашарайн субаргые зөөлгэхэ гэлэн асуудал гараха жэшээтэй болоно ха юм.

Үшөө одохоёо шухаг Зандан Жуу шүтөөн 1901 оной январин 25-най үдэр Эгэтын дасанда оруулжа тахигдана байна. («Дүхэриг», 7.10.99).

Эгэтынгээ дасанда Зандан Жуугаа энхэрэн хадагажа, нангинаар тахижа байдагаараа Яруунамай дэлхэй дээрэ суутай шүтөөнэй үлгы ногаг болоно. Зандан Жуутай сүмэ бариха гэлэн ажал ябуулга шүтөөнэй харууһалгы

саашаданай хайжаруулха зорилго табина ха юм. Буддын шажанай заншалта Сангхын түрүүлэгшэ Хамбалама Дамба Аюшеевэй, нислэл хотымнай мэр Геннадий Айдаевый Эгэтын дасан дээрэ шефство абажа, Зандан Жуутай сүмье дээдын шанартайгаар бүтээгээд, шүтөөнөө зосоонь оруулжа тахиад, арампаилаад, түлхюурыень дасанай шэрээтэ Агваан-Рабжийа ламада барюулаа хаа, эмбэрэлтэй хэрэг бүтэхэ байна.

Эгэтын дасанай соржо ламхай Эрдэни дасанайнгаа ламанар, мүргэлшэдэй үргэлэй

мүнгэ зөөри суглуулжа, Утай (Хитад) ошожо, тэндэһээ Зандан Жуу бурхание худалдажа абаад, нотагаа залажа асарһан байна. Соржо ламхай Эрдэнийн ганса түрэл буряад арадайнгаа урда бэшэ, бүхы монгол туургата арадуудай, дэлхэйн буддын шажантанай үмэнэ гаралһан энэ саглашагүй ехэ аша габьяа, баатаршалга ханажа, сэгнэжэ, Зандан Жууе байраһаань хүдэлэнгүй, гайхамнагта шүтөөнэй, урда мэтэ, Эгэтынгээ дасанда оршон байг даа!

Эрдэни БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Эгэтын-Адаг, Ярууна.

Эсэгэ ороной дээрэ Буряад орон дог, тэрээндэ Монгол географинн талаар гайнь саана гэхээр, харин хаание монголшууд бурхадый тоодо мариинь дүримтэ болонги нонь үндэн баатарынь шуу. Тээд тэрэн тухай гон бага юмэ мэдэдэг бай. Имагтал Москвада Востокоевэдэ кафедрые буряад драматург Булатовай зүжэг соһоод «түби нислэл» Хара-Хорин мэдэжэ абааб. Агууехэ дайша тэрэниие институтан байна. Римэй Папын сайд Пано Карини Кара-Хориние үзэхэдоо, хээр гайхан тагнан, хэлэн юм: «Би хэдэн орон нютагуудаар, шуудаар ябааб, зүгөөр орондоо нимэ хайхан мааншье би хараагүй!» да зуун жэлүүдэй шуудан нислэл тухай серитий (фильм хаяхана буулгаа. Компьютерай орёо тоололгын ашаар гтын тухэл дурье дахин ха арга одоһон байна. эхэн бүхы оронуудай бэрхэ архитекторнууд, шада гайхамшаг хото гээшэ. Багдадай, мн, Византиин, Вар-Будапештын, Венециин шууд зэргэ оршодог юм... хүмэнүүд, шууда, синагогууд, шууда, башнинууд, шууда ганжарнуудаараа өөдэ шохбойдохо. Бээ харша, зүрилдэнхэн юмэ эндэ үгы нэн, юмэн жэгтэй гоёор шада, зохилдоод байгаа. торин хадаа Чингис бүхы наһанай, хүсэл нь һүлдэ болоһон хото бээдэ эсэргүү соёл ороолнуудай хамтарал, Мүнхэ Тэнгэрийн, бурхадый Газар дээрэ олон шанар олохые шаан ушар байгаа». Гавриловай «Чингис хаан» зүжэгтэ үгтэнхэн хуряангы гүгөөр хэлбэл, агууехэ Чингис хаанай наһанай хан түрын нислэл хадаа уран үгын, эрдэмэй, эгээлгын» оршодог газар бээ болбосоролон болон хан түб бэшэ, харин дээрэ Хүн Замбуулин холбооной бээлэл мүн наранан хотын» тухэл зүжэгтэй эхиндэ да. Ойронь бодолготой хоёр үхиүүд һууна. эхэн зах хизаарта ямар нэгэ театрта тодорхой удахгүй «рическэ» зарим тэдэ ТЭТЭИ (куб, призмэ, Батажабай засагай дээдын хата хандажа, «Энэ дэлхэй дээрхи Зандан-Жууе» тэрэ холын зах хизагаһаань залажа, республикынгаа Удэ зоолгоо хаа, дээрэ, - гэлэн оруулаба («Дүхэриг», 30.05.02.). ханахада, нотаг нютагай соёлой, хүнөөнүүдые байраһаань хэрэг үгы даа. Ерхэн туристнууд, мүргэлшэд, өнөдэдын мүргэлшэд гэгээл зүүн Яруунын аймаг хүрээ, шууда мүргөөд, һөөргөө тэхэрижэ ошо, Жаран Хашарайн субаргада баруулжа Тунхэнэй Парк зорихо Буса холо ойрын хүдөө нютагуудта, хүрээ, тэндэхи үзэсхэлэнүүдтэй ганса Улаан-Үдэтэй танилсаад шураггүй баян, үржэлтэй байха.

ГОМДОЛ

(Наагдахы шог)

Бадмаха гэртээ сай уужа нууна. Гэнтэ радиогоор туруулэгшын ганцраа абьян дуулдана.

Абьян: Үсэгэдэрийнгөө үрэ дүн гаргажа, мүнөөдэрийнгөө ажал тухай хөөрэлдэ...

Бадмаха: Тэрэнтэ болоулал даа, саашаа! Хүндэ нэгэ амар сайш уулгахагүй, хара нүдөө хахалхаар лэ хашхаржа эхилхэ...

Намганинь: Хашхаржал байг лэ! Хажуунааш шамайе бадашана бэшэ ха юм. Юундэ ядааши? Үсэгэдэрийн хоини Дуулаа...

Абьян: Үсэгэдэрийн Сэбжэдэй Сэрэн Галданай Галинда гуяагаад тэндээ хоноо гэлсэнэ. Мүнөөдөр тархья захаха юмэ бэдэрбэб гээд, Марсата Мойhotoop гүйлгэхэ байха. Холхоозой машина элээжэ, холхоозой бензин галдаһан зоние яладаг штраабдадаг болоходо. Ши, Бадмаха, сайгаа уужа нууһан байгаа ёһотойш, шагна. Үсэгэдэрийн хаана ошооши? Гахайдаа тарья бэдэрхэ харганаашын тоог ошоош...

Бадмаха: Эхилээл даа энэш! Энээние юрдөө пенсидэ үдэхөөр болоогүй юм гү?! Хэдэ болотор хашхаржа харааха, түрмэ түлшөөр зоние занаха юм? Мүнөө иигэжэ ударидадан зангаа ноёд орхёо ха юм. Абаха орденгуудаа хуу абаа, тингэд гээд хүрэхөөр болоогүй юм гү?

Намганинь: Үхэтэрөө хүдэлхэт гэдэг хүн ха юм!

Бадмаха: Энэнтэй үхэхые хүлээхэ болоо наа, уридөөндөө үхэхэбди. Угробит он нас. Хүндэ

ажал хэхэ бэшэ... Хашхаржа хараажа нервэ сухалаа тараагаад, ханаагаа амархадаа машинадаа нуугаад, нэгэ тээшээ ябашадаг ха юм. Зоний нүдэнһөө холо нэгэ хонишнойдо ошоод, мяха шануулаад, гуталтаяа орон дээрэнэ налайжа хэбтэдэг хүн ааб даа...

Абьян: Ши, Бадмаха, намайе шоо үзэжэ, сайгаа хорожо нууһан байхаш. Би шам шэнги залхуу лодыр, үмсынгөөл ажал харадаг зондо амар заяа үзүүлхэгүйн тула партиһаа табигдаһан хүн гээшэб!

Бадмаха: Тэрэ партиа урдаа барихадаа, яһан бэрхэб даа энэ эгээл бэри... Партиин нэрээр лэ мание хашана хараана, тийхэ эрхэ энээндэ үгтэһэн гээшэ гү гэжэ дээдын зургаануудһаа нуража шалажа болодоггүй юм аа гү?..

Намганинь: Тээд дээдын зургаанайл табигдан хүн гээшэ бэшэ гү?

Бадмаха: Эдэнтэйш алининь дээдын зургаан бэ гэжэ мэдэхгүйш. Хуул ноёд хэбэртэй хорхогосодохо. Мүнөө ноёдһоо олон юмэн үгы болоо. Урдан нэгэл ноён байгаа! Мүнөө орьёонхой ноёдыс тоолоод үзэ даа. Түрүүлэгшэ, найдалгата, захилтаар махилтаар гээд барагдахагүй. Ород нэрэнүүдтэ тархим эрьшээдэг.

Намганинь: (Энэжэ) Ноёдой тушаалаар яахашини, шамда хүртэхэ бэшэ...

Бадмаха: Юрэдөө, энэ Хануев гээшэмнай анханай ямар мэргэжэлтэй байһан хүн юм аагшаб?

Намганинь: Ноён лэ ябаха гэдэн мэргэжэлтэй хүн гээшэ бэшэ гү? Наһаараа хэдэн нургуулин гэхэдэ, доошоо зоние харааха, зандарха, дээшээ зонтой саанатай наанатай байхал нургуули гараа ха юм. Залуудаа районий найдалгата боложо ерээд, тарилга хуряалын үедэ зоние хараажа, ажалдаа гаратгы гэжэ үүдэжэ байдаг бэлэй. Тийхэдэ сүүдээр зандаг аад, мүнөө тушаалдаа найраад сэхэ түрмөөр зандаг болоо.

Бадмаха: Энэ наһаараа тушаал эзэлхэ аргын болоулхал байгаа даа. Ноёд өөһэдөө ноён ябажа амташаад, мүнөө хүүгэдэ ноёной харгы руу, партийна ошхоода руу түлхидэг болоо. Нэгэ ёһондоо, ноён гээшэмнай амар ажал ха юм. Албанай машина, үндэр салин, эзэрхэхэ, зонхилхо эрхэ засаг байха. Хүниие зараад, юмэ бүтээлгэхэдэ амар ха юм, ноён өөрөө хэхэ бэшэ. Хэнэйш шадхаар ажал гээшэ.

Намганинь: (Энэжэ) Шимнай баһа ноён болохом гэхэ ханаба гүш?

Бадмаха: Нохой хамартаа хүрэхэдөө унаша гэдэг ха юм. Яажа мэдэбши, засаг үгөө наань, яахашье ааламби...

Намганинь: Зай, тиижэ ябаһаар гэнтэ зоний наадан болуужаш... Ноёдоо орхи саашаа.

Абьян: Үдэр бүри эрые урижа, архидажэ байха гэжэ ямар ханаха садахагүй хүсэл байдаг юм? Адууна малшыс наа, жэлэй нэгэ ороондо ороод лэ болидог ха юм...

Бадмаха: Энэ хэд тухайгаа иигэжэ ордоһолноб даа?

Намганинь: Наалин басагадые хэлэжэ галхаажэ байна.

Бадмаха: Иигэжэ үхэр малтай жэшээлэжэ байжа хүниие доромжолхыень болоулха байгаа даа.

Намганинь: Яажа болоулха юмши?

Бадмаха: Орьёондо мүргөөд, болоулха хэрэгтэй.

Намганинь: Нэ! Шини мүргэхые хара тоонон байгуужа. Районхойш ноёд хуу энэнтэ үмөөрхэ. Хануев буруу гэхээ зүрхэлхэ хүн тэндэ байхагүй. Районхойш ноёд хуу айха. Энэнтэй райкомой бюродо энэ тэрые эзмэлжэ, хаража нуудаг хүн ха юм. Обкомой гэшүүн, Москвагаар танихтай хүн гээшэ.

Бадмаха: Тийхэдээ дээрээ ахагүй хүн гээшэ гү?

Намганинь: Энэ багтаа тиймэл гээшэ бэ даа. Эндэхэнээл эзэн хаан гээшэ!

Бадмаха: Тингээ наань, дээшээ гомдол бариха хэрэгтэй.

Намганинь: Хаана бариха юмши?

Бадмаха: Тэрэ парти гээшэнь байна. Сэхэа гээшэдэнь хүртэр дуулгахада ядаг юм?

Намганинь: Шамда хэлэнэ ха юм биб. Ши бидэ хоёр шэнги амтадай үгэ хэн тэндэ тообо гээшэй! Партиин гэшүүниие, колхозой түрүүлэгшэе, хардаа гүүлээд, өөрөөл эзмэтэй боложо хахалаш даа.

Бадмаха: Ямарш болоһон саг гээшэ бэ даа... Урданай ноёд дан нимэ бэшэ нэн, сэрэн сэрэтэй саанатай наанатай, зонор ади, хүнөөр хөөрлэдэхэ сүлөөтэй тэнигэр байгаа, энэ сагайл улайханаа хойшо хорхогосолодог, һөөл хүрхэйбди гэлдэхэн ноёд олошороо, тээд тээмпэдэхэ зарахаал мэдэдэг гэжэ үбгэдэ, хүгшээдшые хэлсэдэг байна...

Намганинь: Болдуугарал даа. Энэ хэдэ саанхидан дуулаа наань, эзмэ тохоодоо болдуудэлхэ хараа тургэдэхэ.

Бадмаха: Энэнтээ эдэлүүлжэ байха гээшэ лэ байна даа. Юмэн ахатай захатай байдаг бэ гү?

Намганинь: Заха эрхэтэй зон, эрхгүй зон байдаг ха юм.

Абьян: Ши, Бадмаха, сагта хонтоор ерээрэн. Зехулжахаа бу бодоорой! Ошохо, юмэ асархаш.

Бадмаха: Зонхилхо эрхээр харуулаа өхилбэ.

Намганинь: Заа, мүр гартан байгаа хадда абьян лэ хэлхэн руунь яба, гэдэхэ наа, һүүдэ ноогрэнэ.

Бадмаха: Нүү үдэ гэжэ.

Намганинь: Цэгэ олодохгүй юм гү юрдөө... үнэ шамтай шашанд үнээгэ наахаа маргаад бай.

Хүндэ барьяа гел Бадмаха (наисаарандаа) гарта байха гээшэ хэсүүн даа. Гомдолоо хэхэ хэй байхагүй... Бөө даа үмсынгөө ажалаар байдамар гоё гээшэ һэм...

Хүшээгэ Норпол ОЧ

БАСНИНУУД

ГОРШООГ
Горшоог ехээр годооржо, Ушааг Пезишнээ голобо. Гоёор байхам гэсэгээжэ, Город гарахаар эһэбэ.
Амһарта бүхэндэ өөгдэржэ, Автобусто нуужа талииба. Городой байрада байрлажа, Горшоог хүсэлөө бүтээбэ.
Ялагар толотор кучница Яахаш мүрынь олодобогүй. Эндэш тэндэш хөөдөөд лэ, Эзэнэй хараалда хүртээбэ.
Горшоог угангүй Подвал руу Гологдоһон дээрээ хаягтаба. Хэрэггүйгөө мэдээд бушуу Хүдөө тээшэхэнэ халирба.

Горшоог шэнгихэн амитаг Ганса нэгэн дайралдагша. Хүдөөдөш, городтош
голдуулаад, Хүнүүдтэ гомдожо ябагша.
НАЙРХУУ БОРОО
Бороо нуужа ороһоор Бүхы юмэ норгоһоор, Бээ магтажа эхилбэ, Ехээр шааяжа шалиба:
- Бүхые нэбтэ норгоноб, Бүхые тийгэн диленэб, Намһаа хүсэтэй юуншые Нээрээ үгыл хаанашье.
Бороогой найрхаа дуулаад, Уулын саананаа халхин

Жороогоо табилан ерээд, Ууртай шангаар һүүбэ:
- Хүсэтэйгөө найрхаа нааш, Хүсээе туршаад үзеели! Бороо урдаһаань шэдэлээд, Хороо бусалбал үһэрээд.
Һалхи шангаар үлээбэ. Найрхуу бороо диилдэжэ, Шадалаа баран саашалба, Шалбааг гансал үлээбэ.
Энэ найрхуу бороодол, Зарим нэгэн дайралдадаг.

Эрэни ДУГАРОВ
Үнжөөд хатаха шалбаагта лэ.
Үнэндөө гэдэ адлинууд лэ.
БУХА ҮНЭЭН ХОЁР
Нэгэтэ үбэлэй үглөөгүүр Наһатайhubай үнени (үлүү дээгүүр өөдөрхүү) Залуу бухада хандаба:
- Ши юунэйхи яванаш даа, Шини хэрэг ахирхан даа, - Һүшые үзэхэ бэшиш, Тугалшые түрэхэ бэшиш!
Хэлээ хурсадан байтарнь Хэдэн хүнүүд ерһээр,

Үүсэ болгохоёо хүтэе Үүдэ гарган абаашабэ.
Залуу буха хойноһоо Үнээе хайрлан үзэбэ - Һүшые үзэхөө болиш Тугалшые түрэхөө болиш.
Үүсэл боложо хосорон Үүгэнэ, болишые халан Харин би үри хүүгэдэ Хорёо дүүрэн болгохы Амиды үгтэндэм иш Тэрэ сагһ Али баһа өөдөрхэхэ.
Хэрэгэ халһан зарын Хэлээ хурсадиша дурин Хэлээ хуреада, болиш Хэрэг бүтээхэ болиш.

ҮНДЭГЭ ХҮЛЕЭЛГЭ

Март һара. Үбэлэй үүсэ дууджа, саашаа юутээ эдижэ ами зууха зонибди гэжэ гэр бүлөөрөө сугларжа, багахан суглаа татабди. Баран бүгэдэ нэгэн дуутар үндэглэхэ тахья абая гэлсээд, наһандлаа хүрэхэ, һарбайһанаа абаха гэлсээ бэлэй. Тиин мунгэ ханарһаа суглуулжа, һамгаяа Улаан-Үдлин шубуунай фабрика эльгээжэл мэдээбэ. Түрүүнтэй газетэ дээрэ тахья худалдана гэжэ бэлшээтэй байгаал нэн. Абһанһань хорин тахья абаад лэ ерэхэши, аһанадтаа, үхибүүдтээ үндэглэ эльгээжэ байхадни гээбэ. Хэдэн эдын болог хамаагүй, мянган түхэринг

хармаанданин, асарха машина, бензиниинь түлөөтэй, ошоод лэ абаад ерэ.
Зай, уданшыгүй хорин тахья газаамнай буушаба. Нонирхожо харахаданин, хоёр далидань хоёр-гурбан үдэн, бэшэ бэнь хүнэй гараараа үдыень шобторжо хаяжархиниңдал нүсэгэн - шалдан. Харахад, айхаар юмэд обооролдонод. Алаха гэжэ үдыень хуулажа хаяа юм гү, гайхахаар.
- Нэгэ тахьян хэди мүнгэтэб? - гэжэ һамганһань, нурабаб.
- Дүшэн хоер.

Элбэг МАНЗАРОВ
- Үндэгэлжэ байгаа юм гү?
- Үндэгэлжэ байгаа гээ нэн, асаржа үгтэн хүниинь.
Зай, тээд муухай, һайханшые наань яахаб, дулаан байрадаа пэшэнээ түлижэ, һури байрыень олгобоб. Үдэртөө дунда зэргээр арбан табан үндэгэ эдихэдэ гэжэ ханахадда, досоомни хүнгэн шэнги. Эгээл үдэн хоһон апрель, май, июнь һаранууд ха юм даа. Тахьянууднай хоер-гурбан үдэр соо нэжээд-хошөөд үндэгэ үгэжэ байтараа, огто болижорхибо. һайн холимог тэжээл, хажуугаарнь магазинда худалдадаг витаминтай «Рябушка» абая, талхатаинь холсод хабаараа болоһонобди. Тамбия гаратарһаа тахья барижа үзөөгүй һэм гү.

Үнөөхиднай үндэгэлжэ янза үгы сагта хорёод хоһонон хойно, хойноһоонь арбан нэгэн тахья мортэ Бараглахада, эгээл үтэлһинүүдэй юһэн тахьян үдээ ургажа, хүн шэнги сагаханууд, харахад урма хүлээһэн үндэгэмнай мүнөөш болиш.
Иһээр нажар үнгэригэхэнь, үнэ шэдээдэжэ наадаһаар байгартани мнни һанахад, тахьягай үндэгэлжэ нормиес юмэ эдоууль һүнигүй үндэгэлүүлээд, хэрэггүй донь, хүндэ худалдадаг юм бай ухамнаһаад, Улаан-Үдлин шубуунай гэхэдэ, урма дуран урагини утанһоол нэн.

Үндэгэ олоһониинь...

«Шог зураг» гэлжэ номһоо

ПРОГРАММА ТЕЛЕПЕРЕДАЧ

Восьмнадцать, 8

Т
...инь:
...даа. Энэ Далтон в приключе-
...дуудад...ме «Ракетчик»
...оходо...ера многосерийного
...я»
...Энэ...ие новости
...э байха...ые усы». Серил
...даа. Ю...Карена Шахназарова «Мы
...тай байд

Д
...инь:
...эрхэг...е звено». Игровое шоу
...и. Бадм...римое расследование
...ор эрээр...оченческий сериал «Закон
...бодоор...«Время»
...э асарх...«16-й отдел»
...Зонхи...
...лжал э...
...нь: За...
...а хада...
...руунь...
...ада х...
...уудад...
...нь: 10.00 ВЕСТИ
...гу юр...
...ай ш...
...а мар...
...ряд...
...аран...
...ашэ х...
...хэлэ...
...Бээ...
...лаар...
...хэм...
...үшгэ...
...рпол

10.10 ВЕСТИ-СПОРТ
10.15 "Хронограф"
10.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
10.40 "Экспертиза РТР"
11.00 ВЕСТИ
11.10 ВЕСТИ НЕДЕЛИ
12.05 Ток-шоу Марии Ароновой
"Рядом с тобой"
13.00 ВЕСТИ
13.20 X/ф "Вертикаль"
14.50 "Малыш и Карлсон". "Карлсон
вернулся". М/ф
15.30 Т/с "Бетти" (США)
16.00 ВЕСТИ
16.20 ВЕСТИ-СПОРТ
16.25 "Что хочет женщина"
17.10 "Дикий ангел". Т/с
18.10 Т/с "Друзья-4" (США)
18.40 "Экспертиза РТР"
18.45 "Афиша"
19.00 ВЕСТИ

БГТРК
19.20 Детское время. М/ф
19.40 Вся Россия.
19.55 Гороскоп.
20.00 Байгал
20.15 Прогноз погоды и Рек-тайм -
время Вашей рекламы!
20.20 "Буряад орон". Художественно-
публицистическая программа.
20.55 "Профессионалы".
21.10 Спокойной ночи, малыши!
21.20 Подробно и обстоятельно.
21.30 Республиканские новости
21.50 Прогноз погоды и рек-тайм -
время Вашей рекламы!
21.55 Эурхай

РТР
22.00 ВЕСТИ
22.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-
МОСКВА
22.55 Игорь Ботвин, Тарас Билич и
Наталья Бурмистрова в авантюрно-
криминальном сериале "Агентство НЛС"
23.55 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Дэвид Суше
в детективе "Пуаро Агаты Кристи."
"Осиное гнездо"
01.00 ВЕСТИ - ПОДРОБНОСТИ
01.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-
МОСКВА
01.30 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. К
ЮБИЛЕЮ РЕЖИССЕРА КАРЕНА
ШАХНАЗАРОВА. Евгений Евстигнеев и
Александр Панкратов-Черный в
музыкальной комедии "Зимний вечер в
Гаграх". 1985 г.

Тивиком

07.00 Начало «Лоск» Погода.
«Домашний зоопарк». «Календарь работ
от Кушнарера»
08.00 Т/с «МЭШ»
08.30 «Метро»
08.45 Fox Kids на REN TV. М/с
«Приключения Папируса»
09.10 Fox Kids на REN TV. Т/с «Пауэр
рейнджерс, или Могучие рейнджеры»
09.35 Fox Kids на REN TV. М/с
«Виншпунш»
10.05 Fox Kids на REN TV. М/с
«Инспектор Гаджет»
10.30 «24»
10.45 Мелодрама «Брак по-
итальянски»
13.00 «Лоск». Погода.
13.30 Д/с «Канал истории. Билл Гейтс
- компьютерный султан»
14.30 «24»
14.45 Очевидец
15.15 т/с «Убойная сила»
16.30 Fox Kids на REN TV. М/с
«Инспектор Гаджет»
17.00 Fox Kids на REN TV. М/с
«Виншпунш»
17.30 Fox Kids на REN TV. Т/с «Пауэр
рейнджерс, или Могучие рейнджеры»
18.00 «Календарь работ от Кушнарера»
18.20 «Муз. поздравления»
18.50 Т/с «Яго, темная страсть»

(Аргентина)
19.55 Д/с «Канал истории. Билл Гейтс -
компьютерный султан»
20.55 Т/с «Убойная сила»
22.00 «Гриффины»
22.30 Лоск. Погода.
23.00 Кристофер Ламберт и Роберт
Джой в триллере «Воскрешение»
01.20 «24»
01.35 Футбольный курьер
02.10 Ночной муз. канал

Ариг Ус

08.00 Новости
08.25 Жизнь без риска
08.30 М/фильм «Как старик корову
продавал»
08.40 Формула успеха
08.50 Интернет-программа «Большая
паутина»
09.20 Завтрак с Соловьевым
09.55 X/ф «Белый пудель»
11.05 М/ф «Осенний корабль»
11.15 За стеклом. Теперь ты в армии
12.15 Новости
12.20 Назло
12.25 Автомобильная программа «АБС»
12.30 Новости
12.35 Паутина
12.45 Новости
12.50 М/фильм «Месть кота Леопольда»
13.00 Новости. Погода. Спорт
13.15 Луи де Фюнес в комедии «На
древо взгромоздись»
Перерыв до 17.00
17.00 «Пестрая лента»
17.50 Победоносный голос верующего
18.20 Музыкальный подарок
18.45 Удачи на даче
19.00 Режина Дуартэ в сериале «Музыка
ее души», 19 с.
20.00 Новости.
20.25 Жизнь без риска
20.30 Т/с «Узник замка Иф» закл. серия
21.30 Автомобильная программа «АБС»
21.35 Формула Успеха
21.45 А.Песков и В.Степлов в сериале
«Тайный знак», 1 с.
22.50 Итоги с Евгением Киселевым
00.35 X/ф «Вторая кожа»

ОТВ
17.00 Т/с «Зена - королева воинов»
18.00 Первое свидание
19.00 Т/с «Зачарованные»
20.00 Комедия на СТС: «Чарльз в
ответе»
20.30 Т/с «Фантастическая девушка»
21.00 Ток-шоу «Окна»
22.00 Кино на СТС: «Жена мясника»

НТВ

07.00 «Сегодня»
07.05 Утро на НТВ
07.30 «Сегодня»
07.35 Утро на НТВ
08.00 «Сегодня»
08.10 Утро на НТВ
08.30 «Сегодня»
08.35 Утро на НТВ
09.00 «Сегодня»
09.10 Утро на НТВ
09.30 «Сегодня»
09.35 Утро на НТВ
09.55 Сериал «Идеальная пара», 3
серия «КОРОЛЕВА БЕНЗОКОЛОНКИ»
11.00 «Сегодня»
11.20 Погода на завтра
11.25 Дневник нимфетки. «Очная
ставка»
11.55 Ворота Шамбалы. Сериал
«Неизвестная планета».
13.00 «Сегодня»
13.20 Сериал «Кружева», 1-2 серии
15.00 «Сегодня»
15.05 «Принцип «Домино». Ток-шоу
16.40 Криминал
17.00 «Сегодня»
17.30 Детектив «След оборотня»
(США), 9-10 серии, заключительные
19.40 Криминал
20.00 «Сегодня»
20.20 Сериал «Улицы разбитых
фонарей», 11 серия «Охота на крыс»
21.30 Ирина Малышева, Дмитрий
Шевченко и Игорь Гузун в криминальном
сериале «Особый случай», 1 серия
«Запретная миссия»
22.40 Криминал
23.00 «Сегодня»
23.35 «Скорая помощь-4». Сериал
(США), 3 серия
00.35 «О, счастличик!». Азартная игра
01.15 «За гранью смерти». Триллер
(США)

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Восьмнадцать, 9

РТ
...канал «Доброе утро»
...ости
...осемейные усы». Сериал
...да как
...ней-клуб: «Любимчик»
...ости
...риал «Детективное агентство
...ет»
...ххх...зависимое расследование
...алаш»
...арод против». Телеигра
...ости
...кументальный сериал «Дикие
...болы»
...«Сейчас или никогда»
...алаш»
...емьера многосерийного
...оломея»
...ор...черные новости
...ынь...емейные усы». Сериал
...хун...медийный боевик «Операция
...рмат»
...Боломея
...у...кто хочет стать миллионером?»
...рна

11.10 Т/с «Это - Голливуд»
12.00 Т/с «Вечный зов»
13.00 ВЕСТИ
13.20 Комедия «Дама с попугаем»
15.20 «Зеркальце». Мультфильм
15.30 Т/с «Бетти»
16.00 ВЕСТИ
16.20 ВЕСТИ-СПОРТ
16.25 «Что хочет женщина»
17.10 «Дикий ангел». Т/с
18.10 Т/с «Друзья - 4» (США)
18.40 «Экспертиза РТР»
18.45 «Афиша»
19.00 ВЕСТИ

БГТРК
19.20 Детское время. М/ф
19.30 Улгур
19.55 Гороскоп
20.00 Байгал
20.15 Прогноз погоды и Рек-тайм -
время Вашей рекламы!
20.20 Буряад орон + Хөөрлэдэбди
20.35 Дела деревенские
21.10 Спокойной ночи, малыши!
21.20 Из золотого фонда БГТРК
21.30 Республиканские новости
21.50 Прогноз погоды и Рек-тайм
21.55 Эурхай

шпионские файлы»
14.30 «24»
14.45 Очевидец
15.15 т/с «Убойная сила»
16.30 М/с «Инспектор Гаджет»
17.00 М/с «Виншпунш»
17.30 Т/с «Пауэр рейнджерс, или
Могучие рейнджеры»
18.00 «Календарь работ от Кушнарера»
18.20 «Муз. поздравления»
18.50 Т/с «Яго, темная страсть»
19.55 Бред Питт, Керк Дуглас в
новеллах «Крутые истории»
22.00 «Гриффины»
22.30 Лоск. Погода
22.50 Т/с «Убойная сила»
00.00 Футбол. Премьер-лига. «Сатурн-
RENTV - Динамо»
02.00 «24»
02 30 Иллюзион. Комедия «Вождь
краснокожих и другие»

Ариг Ус

08.00 Грани. Спорт. Погода
08.40 Жизнь без риска
08.45 Формула успеха
08.55 М/сериал «Алекс», 20 с.
09.20 Сто чудес света: «Таинственный
мир летучих мышей»
10.25 Т/с «Жизнь заново», 103 с.
11.25 Помехи в эфире
11.45 Публичные люди
12.15 Новости
12.20 Назло
12.25 Автомобильная программа «АБС»
12.30 Новости
12.35 Паутина
12.45 Новости
12.50 Тушите свет
13.00 Новости. Погода. Спорт
13.15 Детектив «Без особого риска»
Перерыв до 17.00
17.00 Публичные люди
17.25 Свободное время
17.30 М/сериал «Болек и Лелек»
17.40 Победоносный голос верую-
щего
18.10 Капитал
18.25 Музыкальный подарок
18.55 Назло
19.00 Т/с «Музыка ее души», 20 с.
20.00 Новости.
20.25 Жизнь без риска
20.30 X/ф «Адьютант Его превос-
ходительства», 1 с.
21.40 Формула успеха
21.50 Т/с «Тайный знак»
22.50 Автомобильная программа «АБС»

ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР «БАЙКАЛ»

Цены действительны с 4 июля по 11 июля.

Бельевой трикотаж (детск., взросл.), г.Москва (низкие цены)	
Колготки х/б, г. Москва, г. Смоленск	58 руб.
Колготки п/ш, 3 видов, г. Москва, г. Смоленск	78 руб.
Колготки эластик, женские, г. Москва, г. Смоленск	от 14 руб.
Колготки х/б детские (все размеры), г. Москва	от 20 руб.
Носки х/б, п/ш детские, махровые мужские, г. Санкт-Петербург	от 8 руб. 90 коп.
Сапоги суконные, г. Омск, детс., жен. и муж., с мехом	от 225 руб.
Сапоги кирзовые, г. Москва	от 325 руб.
Сапоги и ботинки зимние мужские с искусственным и натуральным мехом, г.Новосибирск	от 698 руб.
Сапоги зим. женские, 15 моделей, г.Челябинск, г. Новосибирск	от 798 руб.
Туфли кожаные муж., дет., 20 мод., г.Новосибирск, г.Челябинск	от 498 руб.
Кроссовки детские, взрослые 10 мод., г.Новосибирск, г.Челябинск	от 230 руб.
Обувь резиновая (сапоги детские, женские, мужские, рыбацкие)	от 118 руб.
Трико х/б детские и взрослые	от 48 руб.
Ботинки ОМОН (юфта)	798 руб.

ул. Саломоновая, 6 «а», ост. «ПШ», с обр. стороны Геолог. института, тел.: 33-43-86,
ул. Гагарина, 37, тел.: 26-30-87 (напротив магазина «Облавы»),
ул. Столбчатая, 1 (машзавод), тел.: 25-10-70. РАБОТАЕМ БЕЗ ВЫХОДНЫХ.

22.55 Тушите свет
23.05 Без протокола
00.00 Новости. Спорт
00.35 Смотрите, кто пришел
00.55 Ток-шоу «За стеклом». «Теперь ты
в армии». Финал

ОТВ

17.00 Т/с «Зена - королева воинов»
18.00 Т/с «Чудеса науки»
18.30 Полное Мамаду!
19.00 Т/с «Зачарованные»
20.00 Комедия на СТС: «Чарльз в
ответе»
20.30 Т/с «Фантастическая девушка»
21.00 Ток-шоу «Окна»
22.00 Кино на СТС: «Танцем хип-хоп»

НТВ

07.00 «Сегодня»
07.05 Утро на НТВ
07.30 «Сегодня»
07.35 Утро на НТВ
08.00 «Сегодня»
08.10 Утро на НТВ
08.30 «Сегодня»
08.35 Утро на НТВ
09.00 «Сегодня»
09.10 Утро на НТВ
09.30 «Сегодня»
09.35 Утро на НТВ
09.50 «Полицейские. Цена свободы».

Остросюжетный фильм
11.00 «Сегодня»
11.20 Погода на завтра
11.25 «Внимание, розыск!» «Налог для
оборотня»
12.10 Александр Белявский в
программе Павла Лобкова «Растительная
жизнь»
12.50 Вкусные истории
13.00 «Сегодня»
13.20 Сериал «Кружева», 3, 4 с.
15.00 «Сегодня»
15.05 «Принцип «Домино». Ток-шоу
16.40 Криминал
17.00 «Сегодня»
17.25 «Особый случай», 1 серия
«Запретная миссия»
18.35 Боевик «Грязная работа» (США),
28 серия
19.40 Криминал
20.00 «Сегодня»
20.20 Сериал «Улицы разбитых
фонарей», 12 серия «Чарующие сны»
21.30 Сериал «Особый случай», 2
серия «Волчьего логова»
22.40 Криминал
23.00 «Сегодня»
23.35 «Скорая помощь-4». Сериал
(США), 4 серия
00.30 Сериал «Улицы разбитых
фонарей», «Охота на крыс»
01.40 «О, счастличик!». Азартная игра
02.15 Триллер «Последний отчет»

Среда, 10

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
10.00 Новости
10.15 «Семейные узы». Сериал
11.10 Боевик «Неудержимый»
12.05 «Ералаш»
12.15 Программа «100%»
12.35 Следствие ведет Колобков
13.00 Новости
13.15 Сериал «Детективное агентство «Лунный свет»
14.10 Лубянка. «Приказано расстрелять»
14.55 «Ералаш»
15.00 «Народ против». Телеигра
16.00 Новости
16.15 Т/с «Дикие шутки»
16.40 Сериал «Сейчас или никогда»
17.35 «Ералаш»
17.50 Премьера многосерийного фильма «Саломея»
19.00 Вечерние новости
19.15 «Семейные узы». Сериал
20.15 Х/ф «Высота»
22.00 Время
22.35 «Слабое звено». Игровое шоу
23.25 «Форс-мажор» с Николаем Фоменко
00.00 Т/с «Китайский городской»
01.00 Ночное «Время»
01.30 Боевик «16-й отдел»
02.25 Т/с «Фирменный рецепт»

РТР

07.40 УТРО НА РТР
07.50, 08.50, 09.50, 10.50 ВЕСТИ-МОСКВА
08.00, 09.00, 10.00 ВЕСТИ
08.10 «Православный календарь»
08.15 «Семейные новости»
08.25 «Национальный доход»
08.30 «Афиша»
08.40 «Дорожный патруль»
09.10 «Экспертиза РТР»
09.20 «Национальный доход»
09.25 ВЕСТИ-СПОРТ
09.30 «Семейные новости»
09.40 «Афиша»
10.10 ВЕСТИ-СПОРТ
10.15 «Москва-Минск»

10.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
10.40 «Экспертиза РТР»
11.00 ВЕСТИ
11.10 Т/с «Это - Голливуд»
12.00 Т/с «Вечный зов»
13.00 ВЕСТИ
13.20 Детектив «Быть лишним»
15.15 «Три дровосека». «Происхождение видов. Кенгуру». М/ф
15.30 Т/с «Бетти» (США)
16.00 ВЕСТИ
16.20 ВЕСТИ-СПОРТ
16.25 «Что хочет женщина»
17.10 «Дикий ангел». Т/с
18.10 Т/с «Друзья-4» (США)
18.40 «Экспертиза РТР»
18.45 «Афиша»
19.00 ВЕСТИ

БГТРК

19.20 Детское время. М/ф
19.30 Детское время. «Бамбахай»
19.55 Гороскоп
20.00 Байгал
20.15 Прогноз погоды и Рек-тайм-время Вашей рекламы!
20.20 Спортивная программа «Тамир»
20.40 Охрана. Вневедомственная сообщает
20.50 «Тайзан». Цэрэн Галанов.
21.10 Спокойной ночи, малыши!
21.20 Подробно и обстоятельно
21.30 Республиканские новости
21.50 Мир прессы

РТР

22.00 ВЕСТИ
22.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
22.55 Т/с «Агентство НЛС»
23.55 Детектив «Пуаро Агаты Кристи. Кража драгоценностей в "Гранд Метрополитене»
01.00 ВЕСТИ - ПОДРОБНОСТИ
01.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
01.30 «Клуб сенаторов»
02.15 Х/ф «Полти что мертвая»
04.00 Футбол. Чемпионат России. «Спартак» (Москва) - «Зенит» (С-Пб.).

ТИВИКОМ

07.00 Начало «Лоск». Погода.
«Календарь работ от Кушнарева»
08.00 «МЭШ»

08.30 М/с «Приключения Папируса»
09.00 Т/с «Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры»
09.30 М/с «Виншпунш»
10.00 М/с «Инспектор Гаджет»
10.30 «24»
10.45 Новеллы «Крутые истории»
13.00 «Лоск». Погода.
13.30 Д/с «Канал истории. Таинство алхимии»
14.30 «24»
14.45 «Очевидец»
15.15 Т/с «Убойная сила»
16.30 М/с «Инспектор Гаджет»
17.00 М/с «Виншпунш»
17.30 Т/с «Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры»
18.00 «Календарь работ от Кушнарева»
18.20 «Муз. поздравления»
18.50 Т/с «Яго, темная страсть»
20.00 Д/ф «Вторая жизнь».
«Ортопедическое отделение»
20.55 Т/с «Убойная сила»
22.00 «Симпсоны»
22.30 «Лоск». Погода.
23.00 Триллер «Незаменимые вещи»
01.35 «24»
01.50 Х/ф «Розовый телефон»

АРИГ УС

08.00 Грани. Спорт. Погода
08.35 Жизнь без риска
08.40 Формула успеха
08.50 М/сериал «Алекс», 21 с.
09.15 Сто чудес света: «Крик гагар»
10.20 Т/с «Жизнь заново», 104 с.
11.20 «Один день» с К.Набутовым
11.50 Публичные люди
12.15 Новости
12.20 Назло
12.25 Автомобильная программа «АБС»
12.30 Новости
12.35 Паутина
12.45 Новости
12.50 Тушите свет
13.00 Новости. Спорт. Погода
Х/фильм «Тройное сальто»
Перерыв до 17.00
17.00 Публичные люди
17.25 Свободное время
17.30 М/сериал «Болек и Лелек»
17.40 Победоносный голос верующего
18.10 М/ф «Когда медвежонок проснется»
18.25 Музыкальный подарок

18.50 Назло
19.00 Т/с «Музыка ее души», 21 с.
20.00 Новости. Погода
20.25 Жизнь без риска
20.30 Х/ф «Адьютант Его превосходительства», 2 с.
21.40 Формула успеха
21.50 Т/сериал «Тайный знак» 3 с.
22.45 Автомобильная программа «АБС»
22.55 Тушите свет
23.10 Без протокола
00.00 Новости. Спорт
00.35 Смотрите, кто пришел
00.50 Т/с «Кэнди-клуб», 1 с.

ОТВ

17.00 Т/с «Зена - королева воинов»
18.00 Т/с «Чудеса науки»
18.30 Молодожены
19.00 Т/с «Зачарованные»
20.00 Комедия на СТС: «Чарльз в ответе»
20.30 Т/с «Фантастическая девушка»
21.00 Ток-шоу «Окна»
22.00 Кино на СТС: «Танк»

НТВ

07.00 «Сегодня»
07.05 Утро на НТВ
07.30 «Сегодня»
07.35 Утро на НТВ
08.00 «Сегодня»
08.10 Утро на НТВ
08.30 «Сегодня»

08.35 Утро на НТВ
09.00 «Сегодня»
09.10 Утро на НТВ
09.30 «Сегодня»
09.35 Утро на НТВ
09.50 Х/ф «Полицейская игра»
11.00 «Сегодня»
11.20 Погода на завтра
11.25 Криминальная Лохотронщица, 2 серия
12.00 «Квартирный вопрос»
12.35 Экологическая «Сегодня»
13.00 «Сегодня»
13.20 Сериал «Кружева»
15.00 «Сегодня»
15.05 «Принцип Доминио»
16.40 Криминал
17.00 «Сегодня»
17.25 «Особый случай»
«Евгений Логовой»
18.35 Боевик «Грязная работа»
19.40 Криминал
20.00 «Сегодня»
20.20 Сериал «Улицы фонарей», 13 серия
«Призраком»
21.30 Сериал «Особый случай»
«Чтобы выжить»
22.40 Криминал
23.00 «Сегодня»
23.35 Т/с «Скорая помощь»
00.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
01.40 «О, счастливицы!»
02.15 Триллер «Проклятие»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

Четверг, 11

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
10.00 Новости
10.15 «Семейные узы». Сериал
11.10 Боевик «Неудержимый»
12.10 КОАП
12.35 Дисней-клуб: «Переменка»
13.00 Новости
13.15 Сериал «Детективное агентство «Лунный свет»
14.15 «Форс-мажор»
14.50 «Ералаш»
15.00 «Народ против». Телеигра
16.00 Новости
16.15 Т/с «Дикие шутки»
16.40 Сериал «Сейчас или никогда»
17.40 «Ералаш»
17.50 Премьера многосерийного фильма «Саломея»
19.00 Вечерние новости
19.15 «Семейные узы». Сериал
20.15 Комедия «Святослава»
22.00 Время
22.35 «Русская рулетка»
23.25 Человек и закон
00.00 Т/с «Китайский городской»
01.00 Ночное «Время»
01.30 Триллер «Буря столетия»

РТР

07.40 УТРО НА РТР
07.50, 08.50, 09.50, 10.50 ВЕСТИ-МОСКВА
08.00, 09.00, 10.00 ВЕСТИ
08.10 «Православный календарь»
08.15 «Семейные новости»
08.25 «Национальный доход»
08.30 «Афиша»
08.40 «Дорожный патруль»
09.10 «Экспертиза РТР»
09.20 «Национальный доход»
09.25 ВЕСТИ-СПОРТ
09.30 «Семейные новости»
09.40 «Афиша»
10.10 ВЕСТИ-СПОРТ
10.15 «Открытая гамма»
10.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
10.40 «Экспертиза РТР»
11.00 ВЕСТИ
11.10 Т/с «Это - Голливуд»

12.00 Т/с «Вечный зов»
13.00 ВЕСТИ
13.20 Х/ф «Зелли и я»
14.55 «Фальшивая летопись». Д/ф из цикла «Архивные тайны»
15.30 Т/с «Бетти» (США)
16.00 ВЕСТИ
16.20 ВЕСТИ-СПОРТ
16.25 «Что хочет женщина»
17.10 «Дикий ангел». Т/с
18.10 Т/с «Друзья-5» (США)
18.40 «Экспертиза РТР»
18.45 «Афиша»
19.00 ВЕСТИ

БГТРК

19.20 Детское время. М/ф
19.30 Детское время. «3,4...»
19.55 Гороскоп
20.00 «Байгал»
20.15 Прогноз погоды. Рек-тайм - время Вашей рекламы!
20.20 Музы зула. Алтаргана-2002.
20.45 «Вместе мы сможем». Прямой эфир с инвалидами-колясочниками.
21.10 Спокойной ночи, малыши!
21.20 Из золотого фонда БГТРК.
21.30 Республиканские новости
21.50 Прогноз погоды и Рек-тайм-время Вашей рекламы!
21.55 Зурхай

РТР

22.00 ВЕСТИ
22.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
22.55 Т/с «Агентство НЛС»
23.55 Детектив «Пуаро Агаты Кристи. Проклятие египетской гробницы»
01.00 ВЕСТИ - ПОДРОБНОСТИ
01.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА
01.30 Х/ф «Знаменитость» (США)
03.45 «Горячая десятка»

ТИВИКОМ

07.00 Начало «Лоск». Погода.
«Календарь работ от Кушнарева»
08.00 «МЭШ»
08.30 М/с «Приключения Папируса»
09.00 Т/с «Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры»
09.30 М/с «Виншпунш»
10.00 М/с «Инспектор Гаджет»
10.30 «24»

10.45 Х/ф «Солдат удачи»
13.00 «Лоск». Погода.
13.30 Д/с «Канал истории. Лунатики»
14.30 «24»
14.45 Т/с «Удивительные люди»
15.15 Т/с «Убойная сила»
16.30 М/с «Инспектор Гаджет»
17.00 М/с «Виншпунш»
17.30 Т/с «Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры»
18.00 «Календарь работ от Кушнарева»
18.20 «Муз. поздравления»
18.50 Т/с «Яго, темная страсть»
19.55 «Лоск». Погода.
20.20 «Радар-спорт»
20.55 Т/с «Убойная сила»
22.00 «Симпсоны»
22.30 «Лоск». Погода.
23.00 Андрей Соколов, Игорь Волков в триллере «Рикошет»
01.25 «24»
01.40 Иллюзион. Мелодрама «Плохой Мироз»

АРИГ УС

08.00 Грани. Спорт. Погода
08.40 Жизнь без риска
08.45 Формула успеха
08.55 М/с «Алекс», 22 с.
09.20 Сто чудес света: «Лесной призраком»
10.25 Т/с «Жизнь заново», 105 с.
11.25 «Гвоздь». А.Филиппенко
12.00 Новости
12.10 Место печати
12.15 Новости
12.20 Назло
12.25 Автомобильная программа «АБС»
12.30 Новости
12.35 Паутина
12.45 Новости
12.50 Тушите свет
13.00 Новости. Спорт. Погода
Х/фильм «Овод»
Перерыв до 17.00
17.00 Публичные люди
17.25 Свободное время
17.30 М/с «Болек и Лелек»
17.40 Победоносный голос верующего
18.10 Перепись-2002
18.25 Музыкальный подарок
18.50 Назло
19.00 Т/сериал «Мелодия ее души», 22 с.
20.00 Новости

ФАБРИКА МЕБЕЛИ

Для дома:
Стенки, кухни, шкафы платяные, шкафы для книг, столы кухонные, письменные, комоды, кровати, тумбы под телевизор и радиоаппаратуру, диваны, кровати.

Для офиса:
Стол для руководителя, шкафы для книг, компьютерные столы, модули, стеллажи.

Для кафе:
Стол, скамьи из массива сосны, бар-стойки, витрины - горки. Любых размеров и конфигураций, в том числе по эскизам заказчика.

Адрес:
ул. Ключевская, 21,
тел. 33-18-37.

20.25 Жизнь без риска
20.30 Х/ф «Адьютант Его превосходительства», 3 с.
21.40 Формула Успеха
21.50 Т/с «Тайный знак», 4 с.
22.45 Автомобильная программа «АБС»
22.50 Тушите свет
23.05 Без протокола
00.00 Новости. Спорт.
00.35 Смотрите, кто пришел
00.50 Т/с «Кэнди-клуб», 2 с.

ОТВ

17.00 Т/с «Зена - королева воинов»
18.00 Т/с «Чудеса науки»
18.30 Сделай мне смешно
19.00 Т/с «Зачарованные»
20.00 Комедия на СТС: «Чарльз в ответе»
20.30 Т/с «Фантастическая девушка»
21.00 Ток-шоу «Окна»
22.00 Кино на СТС: «Атака на Октоберфест»

НТВ

07.00 «Сегодня»
07.05 Утро на НТВ
07.30 «Сегодня»
07.35 Утро на НТВ
08.00 «Сегодня»
08.10 Утро на НТВ
08.30 «Сегодня»
08.35 Утро на НТВ

09.00 «Сегодня»
09.10 Утро на НТВ
09.30 «Сегодня»
09.35 Утро на НТВ
09.50 «Полицейские. Шаги на колумбийски». Острозажетный аволок
11.00 «Сегодня»
11.20 Погода на завтра
11.25 «Штосердечное признание»
11.55 «Шоу Елены Степаненко»
Юмористическая программа
13.00 «Сегодня»
13.20 Сериал «Кружева», 7-8 серия
15.00 «Сегодня»
15.05 Миллион за мозги. Новая игра
16.25 Вкусные истории
16.40 Криминал
17.00 «Сегодня»
17.30 «Особый случай», 3 серия
18.40 Боевик «Грязная работа»
30 серия
19.40 Криминал
20.00 «Сегодня»
20.20 Сериал «Улицы разбитых фонарей», 14 серия «Женское счастье»
21.30 Сериал «Особый случай»
«Заложники гор», заключительная серия
22.40 Криминал
23.00 «Сегодня»
23.35 Т/с «Скорая помощь-4»
00.30 Сериал «Улицы разбитых фонарей», «Погоня за призраком»
01.35 Триллер «Мертвые свидетели»

да, 12
«Доброе утро»
«Что хочет женщина»
«Дикая охота»
«Экспертиза РТР»
«Афиша»
БГТРК
«ОптИНис»
«Закон и порядок»
«Гороскоп»
«Сагай суурьян»
«Прогноз погоды и Рек-тайм»
«Музыкальная программа»
«Присягая на верность»
«Ваше право»
«Радио для всех»
«Спокойной ночи, малыши!»
«Подробно и обстоятельно»
«Республиканские новости»
«Прогноз погоды и рек-тайм»
«Зурхай»
РТР
«МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА»
«Детектив "Дураки умирают по пятницам". 1991 г.»
«Х/ф "Ханжество"»
«Х/ф "Гаттака". 1997 г.»
«Тивиком»
«Начало. "Лоск". Погода. "Радар-спорт»
«Календарь работ от Кушнарева»
«МЗШ»
«Fox Kids на REN TV. М/с "Приключения Папируса»
«Fox Kids на REN TV. Т/с "Пауэр реинджерс, или Могучие реинджерс»
«Fox Kids на REN TV. М/с "Виншпунш»
«Fox Kids на REN TV. М/с "Инспектор Гаджет»
«10.30 "24»
«10.45 Мелодрама "Приключения Бенджамина Блэйка»

13.00 ВЕСТИ
13.20 Комедия "Русский бизнес"
14.45 "Новая "Старая квартира"
15.30 Т/с "Бетти" (США)
16.00 ВЕСТИ
16.20 ВЕСТИ-СПОРТ
16.25 "Что хочет женщина"
17.10 "Дикая охота". Т/с
18.10 Т/с "Друзья-5" (США)
18.40 "Экспертиза РТР"
18.45 "Афиша"
19.00 Детское время
19.10 «ОптИНис»
19.40 Закон и порядок.
19.55 Гороскоп
20.00 «Сагай суурьян». Информа-
ционно-аналитическая программа
20.20 Прогноз погоды и Рек-тайм -
время Вашей рекламы!
20.25 «Уянгын шүрэ». Музыкальная
программа
20.40 Присягая на верность
20.55 «Ваше право». Ответы на
вопросы телезрителей.
21.05 Радио для всех
21.10 Спокойной ночи, малыши!
21.20 Подробно и обстоятельно
21.30 Республиканские новости
21.50 Прогноз погоды и рек-тайм-
время Вашей рекламы!
21.55 Зурхай
22.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-
МОСКВА
22.55 Детектив "Дураки умирают по
пятницам". 1991 г.
00.50 Х/ф "Ханжество"
02.25 Х/ф "Гаттака". 1997 г.

«Тивиком»

07.00 Начало. «Лоск». Погода. «Радар-
спорт». «Календарь работ от Кушнарева»
08.00 «МЗШ»
08.30 Fox Kids на REN TV. М/с
«Приключения Папируса»
09.00 Fox Kids на REN TV. Т/с «Пауэр
реинджерс, или Могучие реинджерс»
09.30 Fox Kids на REN TV. М/с
«Виншпунш»
10.00 Fox Kids на REN TV. М/с
«Инспектор Гаджет»
10.30 «24»
10.45 Мелодрама «Приключения
Бенджамина Блэйка»

12.25 Комедийный сериал "Королева
красоты, или Очень трудное детство".
2000 г.
12.50 "Сто к одному". Телеигра
13.45 Ален Делон в приключенческом
фильме "Зорро"
15.25 Т/с "Комедийный коктейль"
16.00 ВЕСТИ
БГТРК
16.20 А.С.Пушкин. «Маленькие
трагедии». Спектакль ГРДТ им.
Н.Бестужева
16.50 Улгур
17.40 Гороскоп
17.45 Спортивная программа «Тамир».
Интересные схватки чемпионата России
по вольной борьбе
17.55 «Родник тепла». К 75-летию с.
Калиновка
18.25 Рек-тайм-время Вашей рекламы!
18.30 Зурхай
18.35 Примите поздравления

РТР
20.00 "Моя семья"
20.55 "Аншлаг"
22.00 ВЕСТИ
22.25 ЗЕРКАЛО
23.00 Х/ф "Тесты для настоящих
мужчин". 1998 г.
00.30 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС.
Острозажетный фильм "Тайна борта 25-
16" (США). 2000 г.
02.20 Борис Моисеев в народной
драме "Чужой"

«Тивиком»
07.50 «Лоск». Погода. «Календарь
работ от Кушнарева»
08.15 «Канал истории: Лунатики»
09.15 «В гостях у Тофика»
09.30 Fox Kids на REN TV. М/с
«Секретные материалы псов-шпионов»
10.00 Fox Kids на REN TV. М/с «Тик-
герой»
10.30 Fox Kids на REN TV. М/с
«Русалочка»
11.00 М/с «Гриффины»
12.00 «Щедрое лето»

13.00 «Лоск». Погода.
13.30 Д/с «Канал истории: Снежный
человек и другие монстры»
14.30 «24»
14.45 Д/ф «Не от мира сего»
15.15 Т/с «Убойная сила»
16.30 Fox Kids на REN TV. М/с
«Инспектор Гаджет»
17.00 Fox Kids на REN TV. М/с
«Виншпунш»
17.30 Fox Kids на REN TV. Т/с «Пауэр
реинджерс, или Могучие реинджерс»
18.00 «Календарь работ от Кушнарева»
18.20 «Муз. поздравления»
18.50 Т/с «Яго, темная страсть»
(Аргентина)
19.55 Семейное кино «Путешествие к
центру Земли»
20.55 Т/с «Убойная сила»
22.00 «Симпсоны»
22.30 «Лоск». Погода
23.00 Джадд Нелсон и Лэнс Хенриксен
в фант. триллере «Бермудский
треугольник»
01.05 «Метро»
01.20 Боевик «Живым или мертвым»

«Ариг Ус»

08.00 Грани. Погода. Спорт
08.40 Жизнь без риска
08.45 Формула успеха
08.55 М/с «Алекс», 23 с.
09.20 Сто чудес света: «В объятьях акул»
10.25 Т/с «Жизнь заново», 106 с.
11.25 Дачники
12.15 Новости
12.20 Назло
12.25 Автомобильная программа «АБС»
12.30 Новости
12.35 Паулина
12.45 Новости
12.50 Тушите свет
13.00 Новости. Погода. Спорт

12.45 «Мир спорта глазами «Жиллетт»
13.00 Т/с «Пароль - «Вечность»
14.00 Д/ф «Не от мира сего»
14.30 «Лоск». Погода. «Календарь работ
от Кушнарева»
14.45 Александр Абдулов в
криминальной драме «Я виноват»
16.40 «Очевидец»
17.15 Муз. поздравления
18.05 Fox Kids на REN TV. М/с
«Черепашки-ниндзя»
19.00 Семейное кино. «Страна фей»
20.00 «Домашний зоопарк». «Календарь
работ от Кушнарева»
20.20 «Лоск». Погода.
20.30 Марчелло Мастроянни, Франсуаза
Фабян в трагикомедии «Привет, артист»
22.45 Джеки Чан в прикл. боевике
«Дослехи Бога»
00.50 «24»
01.05 Т/с «Мутанты Икс»
02.05 Ночной муз. канал

«Ариг Ус»
09.00 «Без галстука» с И.Зайцевой
09.35 Формула успеха
09.45 И.Переверзев в комедии «Серая
болезнь»
11.20 Сто чудес света: «Ночные
хищники»
12.25 Т/с «Жизнь заново», 107 с.
13.25 М/с «Алекс», 24 с.
13.50 Х/ф «Овод», 3 с.
15.05 М/ф «Калля»
15.15 Автомобильная программа «АБС»
15.45 Звезды дискотек
16.00 Новости. Погода
16.25 Путеводитель
17.05 М/ф «Записки пирата»

13.15 Х/ф «Овод», 2 с.
Перерыв до 17.00
17.00 Публицистические люди
17.25 Свободное время
17.30 М/с «Болек и Лелик»
17.40 Победоносный голос верую-
щего
18.10 Все о ребенке, начиная с
пеленки
18.25 Музыкальный подарок.
18.55 Т/сериал «Музыка ее души»,
23 с.
20.00 Новости.
20.25 Жизнь без риска
20.30 Х/ф «Адыюнтан Его превос-
ходительства», 4 с.
21.40 Формула успеха
21.50 Х/ф «Адыюнтан Его превос-
ходительства», 5 с.
23.00 Автомобильная программа «АБС»
23.05 Без протокола.
00.00 Новости. Спорт
00.30 Смотрите, кто пришел
00.50 Т/с «Кэнди-клуб», 3 с.
01.45 Х/ф «Лифт»

«ОТВ»
17.00 Т/с «Зена - королева воинов»
18.00 Т/с «Чудеса науки»
18.30 Скрытая камера
19.00 Т/с «Зачарованные»
20.00 Комедия на СТС: «Чарльз в
ответе»
20.30 Т/с «Фантастическая девушка»
21.00 Ток-шоу «Окна»
22.00 Кино на СТС: «Путь наверх»
00.05 Добрый вечер с Игорем
Угольниковым

«НТВ»
07.40 Утро Бурятии
08.00 «Сегодня»
08.10 Утро на НТВ
08.30 «Сегодня»
08.35 Утро на НТВ
09.00 «Сегодня»
09.10 Утро на НТВ
09.30 «Сегодня»
09.35 Утро на НТВ
09.50 Х/ф «Полицейские. Хрустальные
грабители»
11.00 «Сегодня»
11.20 Погода на завтра
11.25 «Совершенно секретно».
12.20 Служба спасения
13.00 «Сегодня»
13.20 Сериал «Кружева»
15.00 «Сегодня»
15.05 «Это страшное слово - измена».
«Продолжение следует...»
16.00 Дискотека «Авария» и Sophie Ellis
Bextor в муз.-развл. прогр. «Пепси-чарт»
16.40 Криминал
17.00 «Сегодня»
17.30 «Особый случай», 4 серия
«Заложники гор», заключительная
18.45 Боевик «Грязная работа» (США),
31 серия
19.40 Криминал
20.00 «Сегодня»
20.20 Сериал «Улицы разбитых
фонарей», 15 серия «Инферно»
21.25 Сериал «Улицы разбитых
фонарей», 16 серия «Блюз осеннего
вечера»
22.35 Криминал
23.00 «Сегодня»
23.35 Чеве Чейз в комедии «Улетные
шалопай-2»
01.40 «Все сразу!» «Ночные развле-
чения»
02.15 Триллер «Смертельный треу-
гольник»
03.05 «Ком»

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО УЛАН-УДЭНСКИЙ
СУДОСТРОИТЕЛЬНЫЙ ЗАВОД
Номенклатура сельхозмашин, агрегатов, запасных частей к ним
ПРЕДЛАГАЕТ:
1. СЕНОКОСИЛКА
1.1 Башмак сенокосилки КНГ-2,1
1.2 Прижим ножа КП-2027, КС-2,1
1.3 Рычаг подъема полотна К-2017
1.4 Пластина противорезающая КС-2,1/00-02
1.5 Сегмент ножа без насечки
1.6 Эксцентрик ВКН-310 КС-2,1
1.7 Головка/корпус подшипника/ КНБ 255А
1.8 Головка/корпус подшипника/ КНБ 022 ИА
1.9 Головка КНБ-310 КС-2,1
1.10 Полоса ножевая КП-5401
1.11 Шатун КДП-34А
1.12 Шестерня Z=42, м=4 КРН-2,103 611А
1.13 Шестерня Z=48, м=4 КРН-2,103 607А
1.14 Шестерня Z=42, м=4 КРН-2,103 808А
1.15 Вал к ротационной косилке КРН-2,103 804Б
1.16 Вал к ротационной косилке КРН-2,103 603А
1.17 Шестерня коническая Z=20, м=5 КРН-2,103 606
1.18 Шестерня коническая Z=28, м=5 КРН-2,1
1.19 Ось к ротационной косилке КРН-2,1
1.20 Нож к ротационной косилке
2. ГРАБЛИ
2.1 Зубодержательная пластина
2.2 Граблина ГР-6
2.3 Зуб грабелный ГПП-6
2.4 Втулка ГБК 006
2.5 Палец наружный ГБК 627
2.6 Палец внутренний ГБК 603
2.7 Каркас пальцевого колеса
3. ЗЕРНОВОБОРНЫЕ КОМБАЙНЫ
«НИСЕЙ - 1200»
3.1 Вал к КПП «Нисей - 1200»
3.2 Фланец к валу КПП
3.3 Втулка к валу КПП
3.4 Комплект вала КПП
3.5 Диск варнатора жатки
3.6 Шкив моторный
3.7 Кожух вентилятора
3.8 Лопасть вентилятора (комплект 5 шт.)
3.9 Прижим ножа КП-2027
3.10 Пластина противорезающая
3.11 Сегмент ножа с насечкой
3.12 Вал КИС 0216
3-Шестерня Z=30, м=2,6
3-4 Шестерня Z=17, м=4,25
3-5 Шестерня Z=32, м=4
4. СЕЯЛКИ
4.1 Колесо зубчатое СУЛ-102Б, Z=30, м=5, к СЗП-3,6
4.2 Колесо зубчатое СУЛ-103Б, Z=36, м=5, к СЗП-3,6
4.3 Колесо зубчатое СУЛ-108А, Z=26, м=5, к СЗП-3,6
4.4 Колесо зубчатое СЗГО06А, Z=25, м=6, к СЗП-3,6
4.5 Колесо зубчатое СЗГО011В, Z=30, м=6, к СЗП-3,6
4.6 Колесо зубчатое СЗГО012В, Z=17, м=6, к СЗП-3,6
4.7 Втулка СЗГО011В к СЗП-3,6
4.8 Втулка из карбона
5. ТРАКТОРА ТИПА «БЕЛАРУСЬ», ДТ-75, Т-150, К-701
5.1 Шестерня Z=21, м=4, КПП Т-25
5.2 Шестерня Z=34, м=4, КПП ДТ-25
5.3 Шестерня Z=21, КПП Т-20
5.4 Вал муфты сцепления на трактор ДТ-75
6. АГРЕГАТЫ
6.1 Культиватор КПЗ-3,8
6.2 Катох выравниватель КВ-4
6.3 Грабли конные поперечные КГ-1
6.4 Садовый культиватор
7. ЗАПЧАСТИ К АГРЕГАТАМ
7.1 Нож пластореза СТЗ-4
7.2 Нож пластореза СТЗ-6
7.3 Реставрация лоп сошника
7.4 Болт лемешной с гайкой М-12 дл. 50
7.5 Болт М-12 дл. 60
7.6 Палец колповоза
7.7 Подшипниковый узел на КВ-4 п.1, 3-1
7.8 Сварочные работы по ремонту звездочек
7.9 Реставрация навесных роликов
8. ТОВАРЫ НАРОДНОГО ПОТРЕБЛЕНИЯ
8.1 Печь банная
8.2 Кровать детская
8.3 Набор столовый
8.4 Стол
8.5 Табурет
8.6 Контейнер для мусора
8.7 Урна «Лингвин»
9. ЛИТЬЕ
9.1 1 т. цветное литье (латунь)
9.2 1 т. чугунное литье
9.3 1 т. цветное литье
9.4 1 т. стальное литье

«НТВ»
08.55 Анонс дня
09.00 «Сегодня»
09.20 Детское утро на НТВ. «Доктор
Айболит»
10.30 Ох, уж эти дети!
11.00 «Сегодня»
11.10 Погода на завтра
11.20 Сериал «Улицы разбитых
фонарей», 15 серия «Инферно»
12.20 «Квартирный вопрос. Комната
Алисы»
13.00 «Сегодня»
13.25 Мир кино. Софи Марсо в фильме
«Анна Каренина» (США)
15.25 Путешествия натуралиста
16.05 Своя игра
17.00 «Сегодня»
17.25 «По следам настоящих мужчин.
«Продолжение следует...» с Юлией
Меньшовой»
18.20 «Чистосердечное признание»
18.50 Надежда Бабкина. «Женский
взгляд» Оксаны Пушкиной
19.25 «Вы будете смеяться!» Клара
Новикова
20.00 «Сегодня»
20.35 Детектив «Охота на Золушку», 5
серия
21.45 Николай Фоменко, Николай
Расстрогов и Алексей Макаров в боевике
«Чек»
23.55 Профессиональный бокс.
Супербой. Олег Маскаев против Хасима
Рахмана
00.55 Билл Пуллман, Ирен Жакоб в
шпионской комедии «История вершитса
ночью» (США)

«Тивиком»
07.50 «Лоск». Погода. «Календарь
работ от Кушнарева»
08.15 «Канал истории: Лунатики»
09.15 «В гостях у Тофика»
09.30 Fox Kids на REN TV. М/с
«Секретные материалы псов-шпионов»
10.00 Fox Kids на REN TV. М/с «Тик-
герой»
10.30 Fox Kids на REN TV. М/с
«Русалочка»
11.00 М/с «Гриффины»
12.00 «Щедрое лето»

Воскресенье, 14

ОРТ

07.45 Клара Лучко в фильме «Тетя Маруся», 2 серия
09.00 Новости
09.10 Армейский магазин
09.40 Дисней-клуб: «Тимон и Пумба»
10.05 Сериал «Собачье дело»
11.00 Новости
11.10 Непутевые заметки с Дм. Крыловым
11.30 Пока все дома
12.05 Документальный детектив. «Дело Григория Пасько»
12.35 Мелодрама «Любовь по заказу»
14.15 «Ералаш»
14.30 Дисней-клуб: «Микки Маус и его друзья»

15.00 Новости (с субтитрами)
15.10 Живая природа. «Царство русского медведя»
16.10 «Большие родители»
16.40 Юмористическая программа «Сами с усами»
17.10 Сериал «Беглец»
18.05 Детектив «Выстрел в спину»
19.50 Клинт Иствуд, Джин Хэкмен в боевике «Абсолютная власть»
22.00 Времена
23.05 Лесли Нильсен в комедии «Голый пистолет 33 1/3»
00.35 «На футболе» с Виктором Гусевым
01.05 Гонки на выживание в триллере «Беги»

РТР

08.20 Х/ф «Додумался, поздравляю»
09.40 «Ерните Рекса». Мультфильм
09.55 Т/с «Повелитель зверей»

10.50 «Русское лото»
11.40 «Есероссийская лотерея "ТВ Бинго шоу"»
12.10 Комедийный сериал "Королева красоты, или Очень трудное детство". 2000 г.
12.40 "Сам себе режиссер"
13.35 "Городок". Дайджест.
Развлекательная программа
14.05 Комедия "Курьер", 1986 г.
16.00 ВЕСТИ
16.20 "Еокруг света"
17.10 "Диалоги о животных"
18.15 "ХА". Маленькие комедии
18.25 Комедия "Встретимся на Таити". 1991 г.
20.15 ПРЕМЬЕРА. Ренне Руссо в комедии "Бадди" (США). 1997 г.
22.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ
22.55 "Аншлаг"
00.00 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. ПРЕМЬЕРА. Вуди Харрельсон и Элизабет Шу в острозажетном фильме Фолькера Шлендорфа "Пальметто" (США - Германия). 1998 г.
02.15 "Спорт за неделю"
03.15 ПО ПРОСЬБАМ ЗРИТЕЛЕЙ. Кайл Маклахлен и Шериллин Фенн в сериале Дэвида Линча "Твин Пикс" (США)

Ариг Ус

09.00 Х/ф «Не могу сказать «Прощай»»
10.40 Формула успеха
10.50 100 чудес света: «Тивай - остров обезьян».
11.50 Ток-шоу «В нашу гавань заходит корабль»
13.15 С. Никоненко и А. Гуськов в х/ф «Классик»
15.15 Дачники
16.10 Детская развлекательная передача «Страна чудес»
17.30 Благая весть
18.00 Советы профессора Чайникова
18.30 Музыкальный подарок
18.55 Т/с «Музыка ее души», 25 с.
19.55 Формула успеха
20.05 Бизнес-экспресс
20.20 Х/ф «Шофер поневоле»
22.05 Удач на даче
22.20 У. Уолберг в криминальном фильме «Ярд»
00.20 Новости. Погода.
00.45 Т/с «Кэнди-клуб», 5 с.
01.35 Интерактивное шоу «Земля-воздух»

Тивиком

07.50 Погода. «Лоск». «Календарь работ от Кушнарера»
08.15 «Канал истории»: «Снежный человек и другие монстры»
09.15 «В гостях у Тофика»
09.30 Fox Kids на REN TV. М/с «Секретные материалы псов-шпионов»
10.00 Fox Kids на REN TV. М/с «Тик-герой»
10.30 Fox Kids на REN TV. М/с «Русалочка»
11.00 М/с «Симпсоны»
12.00 «Щедрый миг»
12.45 «1/52»
13.00 «Мутанты Икс»
14.00 «Военная тайна»
14.30 «Лоск». Погода.
14.45 Крим. детектив «Я виноват»
16.55 Муз. поздравления
17.30 Т/с «Агентство»

18.05 Fox Kids на REN TV. М/с «Черепашки-ниндзя»
19.00 Семейное кино «Страна фей»
20.00 «Мы и наш город»
20.20 «Лоск». Погода. «Календарь работ от Кушнарера»
20.30 Премьера фильма: Комедия «Племнник, или Русский бизнес-2»
22.30 Джеки Чан в прикл. фильме «Доспехи Бога-2»
00.55 «24»
01.10 «Секретные материалы»
02.10 Т/с «Удивительные истории»
02.40 Ночной муз. канал

НТВ

08.55 Анонс дня
09.00 «Сегодня»
09.10 Детское утреннее шоу «Пятнадцатилетний капитан»
10.30 «На старт!» развлекательное шоу.
11.00 «Сегодня» байрай
11.10 Погода на неделю
11.15 Сериал «Улицы фонарей», 16 серия «Вечера»
12.25 «Растительная Лобкова»
13.00 «Сегодня»
13.15 Х/ф «Поезд вне ряда ии»
15.00 Екские истории
15.25 «Все сразу!» «Валер»
16.00 Своя игра
17.00 «Сегодня»
17.20 Погода на неделю
17.25 Мат и быт. Ток-шоу «Домино»
18.30 Семейная рулетка»
19.00 «Шоу Елены»
20.00 «Сегодня»
20.30 Сериал «Идеал»
серия «Таможня берет до»
21.40 Премьера. Саша боевике «Кикбоксер-3» (С)
23.35 «Что? Где? Когда?»
01.00 Триллер «Человек»
01.55 Дискотека «Музыкально-развлекательный «Пепси-чарт»

ОТВ

09.00 «Один в кубе»
09.30 «Отражение»
10.00 Музыка на СТС
10.30 Т/с «Утки в городе»
11.00 «Джуниор». Детский блок
12.30 Т/с «Зак и секретные материалы»
13.00 Т/с «Охотники за древностями»

ООО "Забайкалспецодежда"
Стрелка, магазин "Сто мелочей", ОАО "Водномплент", 2 этаж, наб. 17, тел.: 34-88-54.
Куртки ватные, Брюки ватные, х/б рабочие, Сапоги кирзовые, Костюмы рабочие камуфлированные, хирургические Костюмы брезентовые, суконные для сварщиков, Ручкавицы брезентовые на ватине, с ПВХ наладонниками, двунитка, перчатки трикотажные с ПВХ, с ИЩС. Куртка летняя (плащевая ткань, овчинный подклад) Костюм охотника (трехпредметный, камуфлированный)
Впервые в Улан-Удэ продукция ОАО "Фирма Ильдан" г. Казань. Пальто женские, шубки детские, дубленки. Труба D 15, 20, 25, 32, 40, 50 мм - ВГП, 76, 89, 159 мм - Г/К 11500-13000 р/т. Цемент, шифер, электроды, гвозди. Эмалированная, оцинкованная алюминиевая посуда. Шнуры капроновые. ДВП.

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

"Радио Бурятия - радио для всех!" Тел.: 21-41-84.
Бурятское радио
(с 8 по 14 июля 2002 г.)
8, понедельник
6.10 - Радиожурнал "Земля Родная"
6.37 - СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА
6.45 - 7.00 - АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ
7.10 - ОБЪЯВЛЕНИЯ
7.20 - Программа "АНФАС"
7.40 - 8.00 - Радиостудия "БИРАКАН"
13.00 - 13.10 - Дневной выпуск новостей "КОРОТКОЙ СТРОКОЙ"
19.10 - РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ (на бур. яз.)
19.27 - ОБЪЯВЛЕНИЯ
19.30 - РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ (на рус. яз.)
19.45- 20.00 - У МИКРОФОНА УЧИТЕЛЬ
11, четверг
6.10 - 7.00 - Программа "УТРО БУРЯТИИ"
7.10 - НОВОСТИ, СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА
7.30 - РАЗГОВОР НА АКТУАЛЬНУЮ ТЕМУ
13.00 - 13.10 - Дневной выпуск новостей "КОРОТКОЙ СТРОКОЙ"
19.10 - РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ (на бур. яз.)
19.27 - ОБЪЯВЛЕНИЯ
19.30 - РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ (на рус. яз.)
19.45- 20.00 - Передача для детей из цикла "В ГОСТЯХ У СКАЗКИ"
12, пятница
6.10 - 7.00 - Программа "УТРО БУРЯТИИ"
7.10 - НОВОСТИ, СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА
7.30 - Программа "ВСТРЕЧИ"
7.45-8.00 "ГУЛАМТА"
13.00 - 13.10 - Дневной выпуск новостей "КОРОТКОЙ СТРОКОЙ"
13.10- 14.00 - "ЧАС ВАШЕГО ПИСЬМА". Музыкальная программа по заявкам радиослушателей
19.10 - 20.00 - Информационная программа "ЕЧЕРА.СЕГОДНЯ. ЗАТРА"
13, суббота
7.10 - 8.00 - Информационная программа "ЕЧЕРА.СЕГОДНЯ. ЗАТРА"
9.10-10.00 - Программа "МЭНДЭ АМАР, МИНИИ БУРЯД ОРОН"- "УТРО БУРЯТИИ"
13.10 - 14.00 - МУЗЫКАЛЬНАЯ ВОЛНА РАДИО БУРЯТИИ.
19.10 - 20.00 - Радиожурнал "СТЕПНЫЕ МЕЛОДИИ".
14, воскресенье
7.10 - СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА
7.20-8.00 - Программа "СЛЫШУ ПЕСНИ, СКАЗКИ, ЛЕГЕНДЫ"
9.10 - 10.00 - Программа для детей
11.10- 12.00 - Литературно-художественная программа "АЛТАРГАНА"
13.00 - 14.00 - Программа для молодежи - "ВОСКРЕСНЫЙ ПОЛДЕНЬ"

ВАКАНСИИ
ТРЕБУЮТСЯ
Уборщица, бармен-официант. Тел. 44-08-77.
Кузнец, сдадим в аренду производственные помещения. Тел. 22-95-75.
Квалифицированные газосварщик, слесарь-сантехник, столяр-станочник. Оплата высокая. Тел. 26-08-89.
Экономист-бухгалтер. Тел.: 22-81-10, 22-95-88.
Няня. Тел. 26-36-60.
Срочно няня. Обращаться с 19.00 до 20.00 по тел. 44-83-24.
Лесозаготовители со своей техникой. Тел. 45-06-41.
Переводчик английского языка, бармены, официантки с опытом работы. Тел. 33-71-74.
Оператор в мини-фотолабораторию (мужчина до 40 лет, с техническим образованием). Пейджер 045 аб. 1697.
Бухгалтер со стажем не менее 3 лет, возраст 25 лет. Тел. 22-39-18.
УСЛУГИ
Отдых на Байкале для детей 7-10 лет. (Лиц. А 330290). Звонить по тел. 45-10-38 (вечером).
СТО "Интер" производит кузовные работы. Ул. Ключевская, 4 (стоянка).
Математика. Вступительные. Тел. 37-27-65.
АВТО ПРОДАЮ
А/м грузовой-самосвал ГАЗ-3511, недорого. Тел.: 045 аб. 1285.
А/м "Нива", 1991 г/в, 65000 руб. Тел. в г. Улан-Удэ: 44-20-55.
А/м "Хундай-Грейс", 1992 г/в, с маршрутом № 37. Тел. 64-65-36.
А/м "Беста". Тел. 44-02-98.
А/м "Тойота-Марк-2", 1989 г/в, состояние отличное. Обращаться: пейд. 045, аб. 20470.
А/м "ИЖ-2117", 1992 г/в. Тел. 41-31-03.
М/а "Хундай-Грейс", 1992 г/в или поменяю на микрогрузовик. Тел. 25-93-28.
"Урал-4320". Тел. 22-87-95 (вечером).
Автобус "ПАЗ-3205". Тел. 22-72-04.
Микрогрузовик "Митубиси-Кантер", 1990 г/в. Тел. 37-35-04.
Туристический прицеп "Скиф". Тел. 26-48-36.
Продается а/м Волга "ГАЗ-31029", 1996 г/в в хорошем техническом состоянии. Тел. 22-44-55.
Продается а/м "ИЖ-2715", 1992 г/в. Пейд. 045, аб. 2487. Тел. 41-31-03 (после 20.00).
Продается а/м "ГАЗ-21" в отличном состоянии. Тел. 44-42-55.
КУПЛЮ
А/м "ГАЗ-3307". Тел. 26-36-12.
Гараж в п. Сотниково. Тел. 45-16-62.
РАЗНОЕ
Возьму в аренду микроавтобус на 15 мест. Тел. 26-85-40.
Ареную хороший маршрут. Тел. 41-08-62.
Продаю маршрут. Тел. 28-23-65.
СУПЕРМАРКЕТ РАЗНОЕ
Шпатлевка от производителя на основе ПЕА (масляно-клеевая). Прекрасные цены. Здесь на месте получите отделочники. Тел. 42-61-25, пейд. 045 аб. 20472. Ждем.
Емкости ГСМ. Тел. 28-25-22, вечером.
Реализуем электроды МРЭ d 4 по цене 16 руб./кг. Возможен бартер. Тел. 42-63-81.
Срочно продается холодильная витрина и торговые весы. Недорого. Тел. 26-95-73, 44-36-12.
Продаются щенки пикниеса. Тел. 42-29-67.
КУПЛЮ
Стальные задвижки. Пейд. 045, аб. 4499.

СЕРЬЕЗОВА
МЕБЕЛЬ
УЛАН-УДЭ 34-34-04

Ура!!!
ПИКНИК
ТОВАРЫ ДЛЯ ДЕТЕЙ
Яркий сказочный мир
детских товаров и игрушек
в новом магазине
Пикник
по адресу: ул. Терешковой, 11. Тел.: 33-33-33
БОЛЬШОЙ
ДЛЯ ВЫБОРА
МАЛЕНЬКИЙ ЛЮДЕЙ

АХА НЮТАГАЙ ДОМОГУУДЫН

ТААГДАШАГУЙ ҮЗЭГДЭЛНҮҮД

Энэ Сагаан Нуур тухай домогтой түрүүшнхээр танилсахадаа, өөрийнгоо залуу наһанай нэгэ ушар тухай эли тодоор ханажархөөб.

Залуу наһандаа би геологуудаар газар дайдааа хамгаалжээсэ, олон жэл аймаг дотороо хэрлэһэн хүм.

Нэгэтэ бидэ Эе голдо шудахадаг Сорог гэжэ голтой байрлаһан байгааг биди (манай аймагта Аха гол хамгаалдаг баһа Сорог гэжэ гол бии).

Манай байраһаа дүтхэнэ Ээли Сорогой-Эхин нуур гэжэ томо нуур бии нэн. Нэгэтэ хоёр нүхэднай оройтожо, маршрутһаа буужа ербэ. Ехэл үргэжэһэн, айһан хэбэргэй.

- Юун болооб? - гэжэ асуухадамнай:
- Эндэмнай ондоо хүнүүд бии болошоо, - гэбэ.
- Уулзаа гүт? - гэхэдэмнай:
- Дууень дуулаабди, - гэбэ.

Тийгээд ингэжэ хөөрбэ. Орой болгожорхөөд, нуурай эрьсэр зүдхэжэ ябахадань, нуурай нүгөө эрьсэр «Валера-а!» гэхэн абяан гараа юм хаш.

Геолог хүдэлмэриһэн хоёр хоюулаа Валера гэжэ нэрлэһэн нэн. Залуу Валерань бэсэ барингүй «Чоо?» гэжэ юм хаш. Тийхэдэнь «Чо? Чо? Чо? Не чокай!» - гэжэ хашхараан уһан дээгүүр зэдэлшэбэ. Ухаа мэдээ аһаад, тэдэ хоёр отог тээшэ эсрэнээш мэдэнгүй үлдэһэбэ.

- Угы, эндэмнай ухаа муутай хүнүүд бии болохогүй юм бээ. Ямар жэбүүдэһэтэй юм, - гэбэ.

Энэ зугаае шагнаһан манай газаршан, ангуушан Данзан Баглаев - энэ нуур соотнай хүн мэтэ дуугардаг Хүхы гэжэ шубуун байдаг юм, тэрэнэй дуутархые дуулаат гэжэ ойлгуулжа үгэбэ.

- Ямар шубуун, ородоороо юун гэжэ нэрлэһэн юм, - гэжэ байгаад, бүхы зомнай хуража эхилбэ. Дуутай зантай Данзан «Не знаю», - гээд, палатка руугаа шунгашоо бэлэй.

Сорог нютаг

Нилээн саг болоһон хойно манай ахамад геологууд тэрэ нуурай эрьсэд хандагай алаад (ходоосицензитэй ябагша хэмди), мяхыень асаратгы гэжэ намайе нэгэ залуу хүбүүнтэй эльгэбэ. Тэндэ хүртэрнай, мяхаа ашатарнай баһал харанхы болошобо. Юундэшьеб харашыегүй, одо мүшэдэшьегүй, бүглүү, тэс харанхы хүни болошобо. Нуураа зайгаа, ябажал мэдэбэбди. Нуурай тэг дунда нэгэ багахан олтирог байдаг. Тэрэ

олтирог гаталжа ябатарнай, нэгэ һөөлдэнги хоолойгоор «Хүбаа!» гэжэ хүн мэтэ оолгобо. Нюргаарни хүйтэ даашаба. Морёо нэһсээд түргэдүүлбэб. Нэгэ хэды болоһон хойно баһал тэрэ һөөлдэнги хоолойгоор «Зай, хүбүүд, унтагты», - гэбэ. Мориео хайра гамгүй нэһсэжэ саашалаа бэлэйб.

Энэ домог уншаад, үнэхөөрөө ямар шубуун гэжэ мэдэхэеэ аймагайнгаа номой сан ошожо, «Определитель птиц СССР» гэхэн зурагуудтай ном сооһоо адли шубуу оложо ядабаб. Хараһан үзэһэн хүнүүд хэлэхэдэе, галуунһаа багашаг, нугаһанһаа ехэшгэ уһан шубуун гэжэ хэлээ нэн. Ахын тоотой нуурнуудта байрладаг. Ахынхид сээрлэжэ энэ шубуу аладаггүй.

Недондо «Ахын аймагта «Жогтаар» гэхэн хоёдуудай найр наадан үнгэргэгдөө нэн. Июль нара соо республикын шатын найр болохо байгаад, айхабтар ехэ үер боложо, энэ найр хойшологдоо юм.

Аймагай шатын найр сентябрь нарада Сорог тосхондо дэмбэрлэһэн гоёор үнгэргэгдөө бэлэй.

Энэ найрта шанга бэлэдхэл хэргэһэн байгаа. Тэрэ тоодо «Согуун» (Годли) гэхэн хүүгэдэй этно-экологическа түб ехэхэн ажал ябуулаа. Зарим Сорогой дунда хургуулин шабинар нютагайнгаа түххэ домог хуушан зонһоо суглуулжа, гараар бэшэжэ, хэблээ, мүн аймагайнгаа «Аха» сониндо толилоо.

«Буряад үнэнэйгөө» уншагшадта эдэ үхибүүдэй суглуулһан домогуудые дурадахаяа ханаһаб. Клим ТУЛУЕВ.

САГААН НУУР ТУХАЙ ДОМОГ

Эртэ урга сагта нэн. Нэгэтэ Бурхан Баабайн нуурай хажуугаар ябажа ябахадань, «Хүхы, хала!» гэхэн үйдхар гашуудалтай абяан гараба. Дүтэлжэ болоходоо, гоё найхан, боро зүһэтэй, хүхэ-ногоон даштай тааруу зохид захтай шубуу харажархиба.

- Юундэ шимэ үйдхартайгаар халагланаш? - гэжэ Бурхан Баабай шубуунһаа асууба.

- Юундэ халаглахагүйбид. Би айлай ори гансахан басаганби. Эсэгэмни Доной-баян гэжэ нэрлэһэн юм. Оруу малааршые баян, эд зөөрлэһэн баян айл. Оруу ганса басаганайнгаа хадамда гарахада, хурим үргэжэһэн гансахан дааритай муу даага намда бэлгэ хашаа юм. Ехээр гомдоог, энэ нуур руу орожо үхэхэ гээд, шимэ шубуун болошооб, - гэжэ Хүхы шубуун хэлэбэ.

Хайрата шубуун болоһонд басаганай хөөрөөе танилаад, Бурхан Баабай үгытэй даанша хүн боложо танилаад, Доной баянайда ошобо.

Донойн гэртэ хамганишые архияа нэрэхээе тогоогоо ошаргаар шабажа байба. Үгытэй хүнэй эдихэ юумэ үргэжэһэн, тэрэ гартаа барижа байһан шабараа байба. Тэрэ хомхой хамгыень Бурхан Баабай хараһан хорхой болгожорхиба.

Энэ үгэдэ Доной баян мого зулажа байба. Үгытэй хүнэй хоол эрхэдэнь, зомгоол харбайха зуураа, шимшуул болоод ницгэшэбэ.

Тэрэ саһаа хойшо манай Сагаан Нуур соо Хүхы шубуун байрлажа, хүни бүхэндэ «Хүхы, хала!» гэжэ ханаглажа байдаг.

НАРЛАГАЙ БИИ БОЛОҢОН ТУХАЙ ДОМОГ

Бурхан шүдхэр хоёрой түрөөгүй байхада, дэлхэйн танидаг нэһэн номгон байха сагта болоо юм гэлсэдэг.

Хизсааргүй губи талада үндэр үдхэн хагда, харгана хаража ябагшадтай дунда үхэр гэхэдэ, эбэргүй мухар, үхэр гэхэ хаа, элжэгэн бэшэ, халаа туруутай, хүүлгүй шүдхэгор, үхэ нооһоншын нямһал, харашагүй зүдэг танидай хүрэг үзэгдэдэг байба ха.

Тэрэ тулюур амитанише дахажа, агнажа, шоно, шононнууд ябадаг байгаа. Арга муутай амитан

арьяатанай аманда оро ороһоор барагдаха болоһон байгаа нэн гэлсэдэг.

Нэгэ элшэтэй дулаан үглөө тэрэ хүрэг болдог дээрэ сулгараад, амяа яажа аршалха тухайгаа хөөрэлдэбэ. Эгээл үндэр наһатайнь:

- Манай үүлтэрэй амитан хороһоор хорожо, ганса бидэнэр иимэ үсөөхэн үлэбэ гээшэбди. Энэ губида манай байдал оһолтой, аюултай. Байрааа нэлгэхэ,

арьяатанһаа холодохо тухай бодожо үзэгты! - гэбэ.

- Наяр эхир тугалнуудые түрэхөөр болошобо. Арьяатанай аманай олоо болохо ээлжээн намда тугахань хаш даа гээд, нэгэ хэлэтэй эмэнь уруу гүрүү болошобо.

хүрэгэй дундаһаа хүбэлгэн залуунь хүхирөөд хэлэбэ:
- Энэ губийн хүсэ шадалтай амитанда хандажа, туһа, арга асууя. Жэшээлхэдэ, тэнсэлгүй хүсэтэй тэмээн буура бии, бүдүүн хүзүүтэй буха баатар ябана, шандаһаа шангатай шарбтар асарга үзэгдэдэг. Тэрэ буха бүдүүн эршүүл хүрэгүүдэ хамгаалжа, шоно нохойнуудые ойроо оруулангүй намнадаг юм, - гэбэ.

Буура тэмээндэ ошохогонь, тэрэнь хэлэбэ:
- Хада хабсагайтай үндэр газар нүүхэ болоо аабзат. Тээд үндэр газар хүйтэн байдаг. Унтаха амархадаа зөөлэн юумэ хэрэглэхэт. Би таанарта ута үдхэн нооһо үгэхүү даа.

Бухатанай үгэһээд хэрэгэ хэлэхэдэнь:
- харьдагай хабсагай байсануудаар хара гүрөөһэд ябадаг. Тэрэ хүйхэршн амитанише дайладаг. Ой тайгын эзэн ха юм. Хара гүрөөһэн ганса бодон

гахайһаа айдаг юм. Таанад губи талын бодон гахайтай зугалжа үзэгты. Би таанарта эбэрээ үгэхүү даа, - гэжэ хэлээд, буха томо нарагар эбэрнүүдые бэлэглээбэ ха.

Тээ саана ошохогонь, азарга байба. Азаргада хэрэгэ хөөрэхэдэнь:
- Шанга шандаһаа, шабхуур хүүлээ гуйлгана болоо бээбэ даа. Хада хабсагай махахада, шүрбэһэн хэрэгтэй, хоно батаганаа үргөөхэ хүүл хэрэгтэй, - гэбэ.

Бухын хэлэгшээр ошожо, бодон гахайһаа хорд гэхэн абяань абабад ха.

Тэрэ тулюур хүрэг амитан морин хүүлтэй, бухын эбэртэй, тэмээн нооһотой болоод, гахай шэнги хордхард гэжэ абяадаһаар хольн үндэр харьдаг тээшэ ошоо нэн гэлсэдэг.

харьдагай ара үбэрөөр ажаһууһан улаг зон хэлээдэ үзэгдөөгүй зэрлиг амитанише хараад, хара шүдхэрэй түрүүлхэн хадын амитан бии болоо гэлсэдэг байгаа нэн гэхэ. Нэрэгүй нэтэрүү муухай амитанда «харьдаг уулын харлаг» гэхэн нэрэ үгөөд, нэгэ хэдэн толгой харлагые барижа хараад, үхэр малнуудай дунда табижа орхёо нэн ха. Жэл тухай болоод байхада, харьдагай харлагууд хайнаг гэжэ нэрлэһэн тугалнуудые түрөө бэлэй. Хайнаг тугалнууд ехэ болоходоо, мандагар үнээд болобо.

Тэрэ мал үдхэгшэд хүхээд, шэнэ үүлтэрэй малые улам саашань хүгжөөбэ ха. Тээд хоёр хайнаһаа түргэшэд дунда зэргын бэстэй «ортоомо» гэжэ үхэр болобо. Хүн һониндо дуратай ха юм, «ортоомо» гэгшэдхэнь түл абахаяа оролдобо даа. Ортоомынгоо тугалнуудые олон жэл найлажа, мал болохогонь, борбор согорхон, тажаа гүзээтэй, үбэлэй хүйтэндэ тэсэнгүй үхэшэдэг үйлэ муутай үхэр болобо. Малшан сукалдаад, тэрэнь «уһан гүзээн» гэжэ нэрлээд, үдхэхээ болишобо.

Тэмээнэй үгэхэн унталгатай, бухын бэлэглэһэн эбэртэй, мориной хүүл зуулаад, гахай шэнги хордхард абяадаад, үбэлэй сагта харгана бургааһа түүжэ эдэгдэ, саһан дээрэ сагатаара унтажа амидардаг харлаг гэжэ амитан мүнөөшө сагта манай хадалиг нютагуудта бии.

Сорогой дунда хургуулин музейн материалнуудһаа Д.ЦЫРЕНОВА бэлдэбэ.

ЧЕЛОВЕК - ЖИВОТНОЕ

Загадки современности

печенью. Шведские медики сказали, что выход один - удаление пораженных органов и замена их здоровыми.

Б Стокгольме уже не раз проводились успешные опыты по пересадке людям органов от животных. После недолгих раздумий Маккулли согласился на необычную операцию. И вот 12 сентября 1994 года шестидесятилетнему американцу трансплантировали почки бабуина. А годом позже шведские врачи заменили изъединную диабетом печень Бойда Маккулли печенью волка.

Обе операции прошли успешно. С тех пор Маккулли забыл, что у него когда-то отказывали почки и печень. Но появились другие, не менее серьезные проблемы. Через два года у Бойда Маккулли, работавшего тогда в Саудовской Аравии, случился

сердечный приступ. Отлежавшись две недели в местной больнице, он полетел не в родной Сизл, а в Стокгольм, ставший ему второй родиной.

После тщательного осмотра шведы сказали, что и сердце Бойда тоже нужно менять, и предложили сердце гиены. Маккулли растерялся и попросил время на обдумывание. Поняв, что другого выхода нет, он дал согласие на третью необычную операцию.

И вот за три дня до Рождества 1997 года в груди Бойда Маккулли забилось сердце самца гиены. В 1998 году Маккулли заменил роговую оболочку на правом глазу. Донором была кошка. Но и на этом

трансплантации органов Бойда Маккулли не закончились. В 1999 году врачи поставили ему новый страшный диагноз - болезнь Паркинсона. И новая операция - шведские хирурги трансплантировали в мозг Маккулли мозговую ткань свиньи.

Ныне Маккулли на здоровье не жалуется. После всех тех сложнейших операций, стоивших ему огромных денег, Бойд сохранил отменное чувство юмора. «Это все ерунда, что я наполовину животное, - смеется он. - Лишь бы не вырос хвост!»

Максим ДРОНОВ, по английским источникам. (Из журнала «Гороскоп»).

северо-западе Америки в городе Сизле удивительный человек Бойд Маккулли, который называет себя Мэнивил. Это от названия двух английских слов - (человек) и «анимал» (животное). Это он так шутит. Но в каждой шутке есть доля правды. И уже без Маккулли поясняет, что человек только наполовину, а вторую половину - животное. Потому как сердце у него от свиньи, печень волка, почки бабуина, роговая оболочка глаза кошки, а часть мозговой ткани свиная. Временами мне хочется быть на пол-человека, а пол-животное. - снова шутит бывший биржевой брокер. - От животных в моем теле сейчас больше, чем от человека. Метаморфозы Бойда Маккулли начались в 1993 году, когда во время поездки в Стокгольм у него возникли серьезные проблемы с почками и

Уран зохёолшо М.М. Шихановой түрэнхөөр 65 жэлэй ойдоо

ЗУУРШАЛАТША

Нэгэ амаралта тухай гурсалга

Зунай найхан сагта Байгал далайн эрьс дээрэ амарха гэжэ би гэр бүлээс абаад, тнихэдэ хүдөө ажахын институтдай юрэн багша, мүнөө адуу мал эмнэлдэг гүн ухаанай доктор, профессор, хүдөө ажахын эрдэмэй академик болоһон Виктор Цыбанович Цыдыповэй гэр бүлэтэй хамта автобусто хуугаад, Улаан-Үдэһөө Хуушан-Энхэлэг ошобобди. «Байгал» журналда хүдээлдэг бэлнгтэй нээг, прозаик, оршуулагша, «Цыдыма моя» гэжэ мэдээж болоһон дуунай үгэн, шүлэгүүдэй, поэмнүүдэй долоон номой автор Михаил Михайлович Шиханов радиокомитетэ ажалладаг Людмила Сумкина хамгангаая Байгалай эрьсэд амархыа биднээ хоёр хоног урид ошоһон байба.

Багахан гүбээгэй бооридо биднэр Хуурай ошодог автобустоо буугаад, эдэ хоолойгоо зүйлүүдтэй сүүмхнүүдые нюргандаа үргэлөөд, заримынь гартаа баряад, үхибүүдэ дахуулжа, шабартай, шалбаагтай хуһан тужын харгыгаар ябагалбади. Шингтэй аад, набша намаагай, тэрэнгийн болон арсын аятай найхан хангалаар анхилан үнэрөөр амилан, Байгалай эрьсын байгаалине найхашаан хаража, шабар шалбаанууды тойрон гаранабди.

Удангүй хуһан тужын захад гарахадангай, сэнхир хуһа уһангай буурал Байгал далай, тэрэнгийн наана нэгэ гектар талмайтай газары ханаалжа хорёон хон хорёо соо хара боро үнэ гүй хуһан хоёр гэр, шэнэ хабгагангаар барйһан сарай, «Байгал» журнадай амаралтын башиннай харуулан Иселевий, агаһанадан ундаа загана баряад хадагалдаг мүлһэн погребтой складан харуулан Дарья хүгнэнэй гэрүүд харадаба. Жэди дүрэн сагта Байгал далайн шини нойсы бодэ шэнгээ шэнгээһээр, хангануудын болон хёсоо хушалтануудын хара ноёон хаб хүбхэнгөөр хушуулжа, үнэ зүйгүй болоһон хара-хүхэ гэрүүдтэ дүтэлбэди.

Байгал далайе харахада, биднэй үхибүүд оог ханхараа табилдан, ондогсондог харайлдан, урагнаа гүлдэнгээд. Далайн эрьсэд гүйдэн ошоһон үхибүүдэ дуулаһаар, «Байгал» журналан хүдэмэрлэгнээдэй амардаг байһанда туласа хүржэ эрбэбди.

Байһан гэрэй урда нэмнээ хушалта дэблээд, паранда бээ шаруулжа хэбтэн үбгэн хамган хоёр хүд дээрэ бодожо, биднине угтан, хорёогой үдэ нээбэ.

Буржагар хара үнэгтэй, цыган шэнги шэг шарайтай Михаил амаа халта хорилгон энээһээр, биднэй гар адхан баржа мэндлшлээд, харгыдаа хэр ябажа ерэн тухаймнай асууба. Үндэр набтараараа үбгэнтээ аб адли, шоргоолжон шэнги нарин матаргайтай, гулдагар гоё бэстэй, сэхэ хүлтэй Люда хамганшын урин дээрэ урихан мнээрэл задлаад, биднэй гар барйба. Биднэр хорёо соо ороод, тэдэнтэй хоёр гурбан үгэ андалдажа хөөрлөббди. Гэдэ хоерой бэе халуун паранда шаруулжа, хүрин-улаан үнэгтэй болоһонхой байба.

Таанад хойто гэр эзлэгтэ. Тэндэ олон орон байха. Эдэнэр улдаа хүрөөд ерэ байха. Люда, сайгаа халаа, - гээд, Шиханов биднине дахуулан, хоёрдох гэр гээгэ ошооб.

Оройдоон хоёр үдэр соо нимэ хүрин-улаан болоһоо гээгэ гүт? - гэжэ би гайхабад.

Үсэлдэр, мүнөөдэр паранда бээ шаруулабди. Хахад час тухай шаруулаад, Байгалай уһанда орохо шотойт. Даг удаан шаруулжа болохогүй, халууржа болохот, - гэжэ заабар заршам хэлгээр, хоёр гэрэй хоорондох сарайда дүтэбэ. - Индэ эдегээ шахахат. Түлэс сарайн хойно байха.

Эдэ шанадаг сарайн хойноһон байһан байһан гэртэ оробобди.

Гэр соохн шингтэй бурнин үнэр биднэй хамары сохибо. Оруууд дээгүүр шэрдүүд, дэрнүүд хэбтэнэ. Табан үхибүүднэй гүйлдэһөөр гэртэ ороод, оруууды үрдлэн эзлэжэ; «Энэ шини, энэ миши», - гэжэ бэе бэстэ арсадабад. - Би харууланни асарууб. Харуулан үбгэн наволочканыуды, простыннууды, амбартанууды таанада үгэхэ. Гэр соо шингтэй байна, сонхонуудаа нээгтэ, - гээд, Михаил байһанһаа гараба.

Удангүй биднэр унтаха унгартай, оронтой боложо, улдаа харяжа сай уугаад, гэрнэмнай баруун тээгэ зуугаад

метр зайда байһан Байгал далайн налуу эрьсэд ошобобди, Шиханов биднэдэ эдэ мүнүүдые далай руу шэдүүлээд, асарһан архинмнай таглаае тайлажа, дэжыенш Баһаада үргэбэ. Тингээд биднэр булта нэгэ нэгэ хулдага архи уугаад, уһанда оробобди. Байгал далайн уһан ямар гунгалаг гээгэб! Уһанай осорто байһан шудуунууд харагдажа байна.

Үхибүүд хүйтэншг уһанда ороходоо, оог ханхараа табилдан, эрьс тээгэ ошонод. Гэбшын тээгэр уһанда бэынгээ дадахада, тэндэһээ гарахыа болнобди. Үдөршын, буһынше далайн долгшидо холон угаалдажа байдаг элһэгшын зөөлн, сээр гээгэб! Би тэрэ элһэн дээрэ аяшаан хэбгэжэ байгараа, бүхэл хонингой мяха асараад, тэрэнгээ һүүдэртэ табяагүйгөө гэгтэ ханажархиба.

Миша, бидэ бүхэл хонингой мяха асарабди. Энэ халуун паранда тэрэмнай үжэхэн дэ. Гэрэ мяхыа хаана хүлтэй, хадагалалтай гээгэб? - гэжэ би Шихановһаа хурабад.

Шинганааа бу зобо. Хадагалха газар олохобди. Хойто тундраһааны хүйтэн газар олохоб, хубсала, - гээд, Шиханов хубсалаа үмдэбэ.

Миша бидэ хоёр хубсалаад, хахад бара байха болоһон гэртэ ержэ, хоёр дахин шанаа мяха, тоно болон тушенко орхөд, шаажан гүйлгэжэ хэһэн сагаан хүнгтэй мяхыа абаад, газарһаа гарабади.

Шиханов намайе дахуулжа, хажуудамнай байһан модон гэртэ абаанаба. Набтар жаахан бэстэй, шал маяа хүлтэй, тулгуур барйһан, буурал сагаан толгойтой буряад хүгнэн арбаад тажаануудтаа орооно сасан үгжэ, хэрлэс дээрэ зогсооб. Шиханов намайе гэрэ хүгнэнгэй танисуулаад, ерһэн ушар хэрэгтэ хэлбэ. Даша хүгнэн Шихановтай гэртэ орожо, мүлһэн погребтой складайһаа гүлхюур үгэбэ.

Байгал далайһаа арбаад метр зайда байһан үндэрнэй эрьс дээрэ барйһан налшагар набтар аад, үрэн сарайда эрбэбди. Аһананай манинын ябаад досоон ородог үрэн ехэ үдэгтхи томо хара суурьшын гүлхюуртэр тайһаад, Шиханов бидэ хоёр досоон оробобди.

Шиханов зийн гал носоодог үүднэй хажуудан онһобино дараад, намайе дахуулан, гэнхүүрээр доошоо бууба. Арбаад метр доошоо буухадамнай, нимгэн галса самсаар удаан байһын арга үй хүйтэн болоһобди. Асарһан юумнүүдэ томо-томо мүлһнүүднэй хоорондо табяад, гэнхүүрээр дэнгээ гарабади.

Үдэнгэн эдэнэй сарай соо булта сулдараад, амархыа ерһэнгээ гэмдэгэббди. Архыһаа ама халаад, эдегэжэ, уужа хуухада, Шиханов намда дүтэһэн хуугаад, - Шиханов гэжэ үгэ буряадаар юун болоһоб даа? - гэжэ шоблоон асууба.

Шиханов гээһэн буряадаар «шнх ю», «хидх», ородоог фурункул болоно, - гэжэ би баһал шоблоон харюусабад.

Энш муу нэрэ обог юм байна. Тингээ хадаа буряад фамилин үй ябанууд даа, - гэжэ Михаил хамар дороо гүбэрбэ.

- Хүлэ, хүлэ, Ши Хаан болоһонши. Ородоороо Ты Царев. - Оо! Юу хэлһэн! Я Царев! - гэжэ Шиханов баярлаһандаа шаһаар хэлжэрхибо.

Үдэр хонгоуудай үнэгэрэ бүхэндэ асарһан мяхамнай дууһаха дүтлэнгээ. Тинхэднэ эдэхн уул хүнүүдтэй хонн гү, али ямаа худалдажа абаад, бууза хушуур болон шашлык хэжэ эдхэ гэжэ хэлсээд, хонн, ямаа олохо даабари Шихановта үгжэ, зууршалагшан болгобобди. Хүгнэн хүлтэй, урагнаа ханаатай Шиханов хүгнэнгэрөө ошоод эрхэлдэ, хэрхэ ямаа олоһон тухайһаа биднэд хэлбэ. Виктор Цыбанович бидэ хоёр мүнэ алтаа абаад, Шихановые дахажа, Исеев үбгэндэ ошобобди. Елогор томо шодгтэй, туранхай үндэр үбгэн биднине дахуулжа, үбгэ хадагалдаг сарайда абаашажа, һүүдэртэ обооролдон зогсоһон арбаад ямаалтаа дүтлөөд, томо хитаар эбэртэй, туранхай, хэрхэ ямаагаа зааба. Эхэнхидэ ямаад туранхай шэнгээр харагдадаг. Тарган гү, али туранхайшын мэдхын тула үбсүүнэ баржа үзгэй тухай би Виктор Цыбановичта хэлбэб.

Мухар-Шэбэргэй аймагай Хушуун-Үзүүртэ олон жэлдэ малай доктороор, һүүдэнэ хүдөө ажахын институтда багшалжа байһан Виктор Цыбановичтэ гэрхэдэ дүтлэн ошожо хараад.

Харана гүн, ямар томо эбэртэй гээгэб? Энэн найман эмнүүлһэн тэхэ гээгэб даа. Үшөө заарайн үнэр гутаһаар залдаа байна. Тингээ мяхыншын муухай амтагай байха, - гэжэ хэлбэ.

Биднэй ханаага таарабагүй, - гэжэ биднэр Исеев үбгэндэ хэлээд, хорёоһон гарабади.

Тэрэ хэрхэ һүүдэртэ, хэрюун газарта байһан аад, ягараа хабигашана гээгэб? - гэжэ минни хэлэхэдэ:

Наянаг эмнүүлээд, холхоногойн арһан үтөө хэбэртэй. Тингээд тэрэ хэрхэ болоһон ямаан хабигашана, - гэжэ Виктор Цыбанович мэдээрхэбэ.

Шиханов биднине дахуулаад, Даша хүгнэнгэдэ абаашаба. Мүлһэн погребтой складай харуулан хүгнэн арбаад ямаалтаа туужа, хорёодоо оруулжа байба. Даша хүгнэнг эхээр томо гүдлэгтэй, набтар сагаан ямаагаа биднэд заажа харууба.

Би сагаан ямаанай эбэрхэ шүүрн баряад: - Цыбанович, жааханше наа, тарган ямаан хэбэртэй, - гэжэ олзуурхан хэлбэб.

Виктор Цыбанович ехэл удаан гэгднеше, уушсын, дэлгнеше барйжа даража байжа үшөөд.

Энэтай шэнгэлхээ байһан ямаан лэ! Олдоо ямаагаа биднэд худалдаг, - гэжэ Даша хүгнэнше гуйба.

Бусадын булта энэ жэлэйнгээ гүлнүүдые дахуулжа ябана, - гэжэ харуулан хүгнэн хэлбэ.

Халаһан соогоо хүбхэгэр мүнгүбэди. Харана гүт, тэрэ тэрэ - биднэ гэрхэдэ байһан хэрхэ байһал! Тэрэнгээ биднэр худалдаг, - гэжэ би гуйба.

Тэрэнгээ худалдахагүйб. Тэрэннэ минни үгэ гээгэ. Энэ «Сагаалгайе» абаха наа, абагты, энгэлхеше наа, тарган байха, - гэжэ Даша хүгнэн биднэд дуралдаба.

Үгы даа. Бидэ олон амитанай амни гошынь таһалжа, ехэнгүг хэб байһабди, - гэжэ Виктор Цыбанович арсаад, юундэ гүрэхэе байһан ямаагаа худалдахыа ханашын хонирхон асууба.

Үсөөдх гэхэдмин, эдэ бузариуд энгэлээд баланагүй. Үсөөдх гэхэдмин, хирлээд үгэ батанаан шэнги олон лэ боложо байна...

Үдэжэ олон лэ болоходоо, һайн бэйс юм гү? - гэжэ би асуубад.

Үбөлжүүлхдэм, эдэнгэ хэды ехэ үбгэн хэрэгтэй гээгэб? Ганса бэ намда олон ямаан хэрэгтэй. Сайгаа сайлаха һүтэй нэгэ ямаан намда хэрэгтэй, - гэжэ тэрэ хүгнэн хэлбэ.

Гурбуудан зэрлээд, амаржа байһан гэрүүд тэрэнгэ ярал үнгөөр алхалбади. - Тэрэ үбгэн гансаараа, энэ хүгнэн гансаараа, эдэ хоёр үхн хүүгэдгүй гээгэ алгай, - гэжэ би хэлбэб.

Тетя Дашын басаган Улаан-Үдэдэ байдаг. Исеев үбгэнэй хүгнэн үбгнһөө һадаад, Кабанск ябананхай. Исеев харуу хйһуур үбгэн юм даа, - гэжэ Шиханов.

Тэрэ гэгээр үшөө хоёр үдэр үнгээр Гурбалахи үдэр үдын хоол бэлдэхэдэм Даша хүгнэн Исеев үбгэн хоёр манай айлһад бууба. Тушенкоор шанаа шүлэнһөө нэгэ нэгэ аяа хээд, тэдэнэ хүндэлббди. Тээд тээд хоёр үдэр бүхэн үдын хоол барилганай үдэ манайда ерһа хадаха болноббо. Тинхэднэ яаха байһан юумээрэ хүндлөөд лэ табил болобобди.

Таанад мэднэ гээгэ гүт, үдын хон шанахадатнай эдэ хоёр юундэ таанад айлһалдаг болооб? - гэжэ Шиханов биднээ асуугаад, харюусахагүйдэм амаа хорилгоод, энээжэ байһа үргэлжэлүбэ: - Таанадай худалдаа абаха гэрхэ тэрэ хэрхэ, сагаан ямаан хэ үгы болоһоо. Тингээд эдэ хоёр таанад хулуужа алаагүй юм аа гү гэжэ нээгээд үдэр бүхэндэ ямар мяхаар үдын хон шанаһыгнай шалганал.

Ай бурхан, заяан зайлуул! Энэ айлһуудһаа хонн гү, али ямаа худалдаа абаад, бууза мушхыа, шашлык шары гэжэ нил дуралдал оруулаш! Гайха та хоёрой худалдажа абаха гэжэ ямаадынь хэн хулуужа гээгэб? - гэжэ байжа минни хамган намайе зэмэлшэб.

Туража үхэхээ байгаагүй аад, юун тэхэ ямаа бэдэрэбта?!

Ямар муухай юумэн болобо гэжэ Хулуугашыггүй наа, хулгай болохомай! - гэжэ үбгэнһөө хурагта бүүн томо бэстэй Чимитсуу гэмээршэ. - Хулуугаагүй аад, бидэ яага хулгайһад болоһоно зонбобди? - гэжэ үбгэншын хамгандаа хөөргэдэб.

Худалдажа абахагүй аад, хулгай шэнги гэдэ хоёрой ямаалтын туранхай али тарган гү гэжэ шэнгэлэн хараат, - гэжэ Чимитсуу.

Байгал далайн эрьсэд паратай сарай үдэрүүд эрэхээ болжэ, бороотой бүр бүүдээр үдэрүүд эхилбэ. Үдэр бүр мяха элдэг биднэй эдэ хоол дууһа Улаан-Үдэсэ бусабади. Шиханов үлбэб.

Амаралтамни дууһажа, ажал гарахадна, Шихановтай уулзаад: - Даша хүгнэнэй ямаан, Исеев үбгэнэй хэрхэ олдоо һэн гү, али үгы гү? - гэжэ асууба.

Шиханов амаа хорилгон, хүкөөр энээжэ байжа:

Олдоо, олдоо. Тетя Дашын сарай заганаһаа үбгэнэй хорёо энгэлээд байгаа. Исеев үбгэнэй хэрхэ холхоног үтшөөд. Шэнэ Энхэлэг ябаһа байгаа. Таанадай ерһэн үдэрэйг үгөөдөртын паран гараа. Таана хулгайһад болохоһоо айгаад, юун яража гэртэ бусаа гээһэн Зууршалагша намааа орхөд, юундэ гээгэбта? - гэжэ шөг зугаатайгаар асууба.

Би үбгэн хүгнэн хоёрой ямаа олоһондо бүтүү досоогоо баярлаһан байһанаа:

Зууршалагшамнай болоһон Даша Исеев хоёрһоо айгаа гүн? Айга хэрэггүй байгаа. Юундэб гэхэдэ, хэнэй айхагүй Шн Хаан ха юмни, - гэжэ харуу һэм.

Гарма-Долн ДАМБА

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: М. Шиханов Зохёолшо нүхэдтэе.

НҮХЭРЭЙ ДУРАСХААЛДА

«ДУУЛИМ ЗАМБИДА ТҮРЭНЭМНИ УШАРТАЙ...»

Эдг үдэрнүүдтэ Монголой ехэ наадам — Сурхарбаан боложо байна. Уласай ехэ хайндэрөөр монгол угсаата хүршэнэрөө амаршалха зуураа эшитэ бэлигтэй зохёолшодойнь шүлэгүүдые олоной хонорто дурадхал.

БЭГЗИЙН ЯВУУХУЛАН

АЛТАН ДЭЛХЭЙДЭ ТҮРЭНЭМНИ УШАРТАЙ
Алтан дэлхэйдэ түрэнэгни ушартай:
Абынгаа гэрэй амар тайбание эбдэд би,
Ашата эхээ арбан нара зобооһоной хүүлээр
Анха түрүүшынхээ нэгэ баясуулан хүнби -
Алтан дэлхэйдэ түрэнэгни ушартай.

Гэрэлтэ оршолоңдо түрэнэгни ушартай:
Гэмгүй шубуухайн уурхай эбдэжэ, үндэгыень
бисалаад,
Гэдэргээ хаража, ухаа ороһонойнгоо хүүлээр
Гэнэн наһаяа зэмэлэн, зобожо ябаха гэнэн
хүнби -
Гэрэлтэ оршолоңдо түрэнэн ушартай.

Аглаг дэлхэйдэ түрэнэгни ушартай:
Адуу манажа дадашаһан атар тала нютагтаа
Амараг гансатай ушаржа, эрэ сэдхэлээ
уяраагаад,
Азаяа туршан, амидаралтай нүхэсөө хүнби -
Аглаг дэлхэйдэ түрэнэгни ушартай.

Тооһото хорбоодо түрэнэгни ушартай:
Тохойн шэнээн үрингөө һүни нэрээд
уйлахадань,
Түрэнэн эсэгдээ асарһан зоболон баяр
хоёроо би
Тэрэ ёһоорнь өөрөө амсаха гэнэн хүнби -
Тооһото хорбоодо түрэнэгни ушартай.

Дуулим замбида түрэнэгни ушартай:
Дуулажа һуугаад, эжынгээ уйлахые үзэхэ гэжэ,
Дуунда тиимэ ехэ шадал шэнгэдэг юм гэжэ
мэдээд,
Дуу өөрөө зохёожо, дуунай замаар ябаха гэнэн
хүнби...
Дуулим замбида түрэнэгни ушартай.

Хурьһэтэ дэлхэйдэ түрэнэгни ушартай:
Хүлэгэй зоо болоһон түрэл нютагтаа амидарха
гэжэ,
Хүнэй сэдхэлээр Эхэ ороңдоо дуратай байһан
Хойтын сагта ама бардам хэлүүлхэ гэнэн
хүнби -
Хурьһэтэ дэлхэйдэ түрэнэгни ушартай.

ЭХЫН ДУРАСХААЛ

Хайрата эжынгээ шарилые эрьежэ нэгэ ошолойб.
Харахан хоёр нюдэнһөөмни нулимса нэгэ дуһалай.
Хайрата эжынгээ шарилые эрьежэ тэрэ
ошоходомни,
Халюун нютагаймни шорой хан гэжэ хангалтаа -
Халюун нютагайнгаа шоройдо шэнгэншьегүй
яахаб даа.

Сэбэрхэн эжынгээ шарилые эрьежэ нэгэ
ошолойб.
Сэлмэг хоёр нюдэнһөөмни нулимса нэгэ дуһалай.
Сэбэрхэн эжынгээ шарилые эрьежэ тэрэ
ошоходомни,
Сэсэгэй хайхан хангалсэн гэжэ хангалтаа -
Сэлгэн нютагайнгаа сэсэгтэ шэнгэншьегүй
яахаб даа.

Сэбэрхэн эжынгээ шарилые эрьежэ нэгэ ошолойб.
Сэлмэг хоёр нюдэнһөөмни нулимса нэгэ дуһалай,
Сэбэрхэн эжынгээ шарилые эрьежэ тэрэ
ошоходомни,
Паглагар харахан үһымни һаб-һабхан
эльбээл даа -
Пахилта нютагайнгаа Палхинда
шэнгэншьегүй яахан даа.

Ашата эжынгээ шарилые эрьежэ нэгэ ошолойб.
Аглаг хоёр нюдэнһөөмни нулимса нэгэ дуһалай,
Ашата эжынгээ шарилые эрьежэ тэрэ
ошоходомни,
Амгалан сэигүү агаар аятайханаар һанагдаа -
Аглаг нютагайнгаа агаарта шэнгэншьегүй
яахан даа.

Энэрхы эжынгээ шарилые эрьежэ нэгэ ошолойб.
Эрбгэр хоёр нюдэнһөөмни нулимса нэгэ дуһалай,
Энэрхы эжынгээ шарилые эрьежэ тэрэ
ошоходомни,
Элшэ дулаахан наран намхас гэжэ харагдаа -
Эхэ наранайнгаа элшэдэ шэнгэншьегүй
яахан даа.

Ухаата эжынгээ шарилые эрьежэ нэгэ
ошолойб.
Уйтан хоёр нюдэнһөөмни нулимса нэгэ
дуһалай.
Ухаата эжынгээ шарилые эрьежэ тэрэ
ошоходомни,
Ургылиг ногоон дайдамни зэнхэгэд гэхэдэл
һанагдаа -
Ууган нютагтаа дуратайл хэн - тингэншьегүй
яахан даа!

Д.УЛЗЫТУЕВ буряадшалба.

ЦЭРЭНДОРЖИЙН ЦЭДЭНЖАВ

Улгы соогоо шимни унтанаш,
Үдэһын һарые бишни мансылнаб.
Хүүхүлхэ гэжэ шамайгаа бодхооноб,
Хүүхэн һарые бишни тэбэринэб.
Улаахан наран - үримни унтаарай!
Уяхан гургалдайм, зүүдэндээ баясаарай!
Буу дуугараагүй,
Булаг шолшогоножо байна,
Арюун хангалаар
Хангай анхилжа байна,
Бүүбэй, бүүбэй, бүүбэйхэм!
Одон һаратай шинингээ заяе
Олторгой болоод үргэжэ байнаб.
Олгонхон эхышһи арюухан гараар
Оршолоңгоо тэбэрээд бүүбэйлжэ байнаб.
Бүргэдэй дальбараа, унтаарай!
Бүхэнтэй ганзага, нойрсоорой!
Буга урамдажа байна,
Булаг шолшогоножо байна,
Арюухан хангалаар
Хангай анхилжа байна,
Бүүбэй, бүүбэй, бүүбэйхэм!
Ангирай дальбараа булаг дээр хэргэг гэжэ,
Амгалан шамай үлгыдөө баясаг гэжэ
Дэльбээ хумиһан лөнхобые
Дэргэдэ абаад тэбэринэб,
Дээдэ тэнгэрийн һарые
Эльгэндээ няагаад бүүбэйлнэб!
Алгаахай боложо заяаһан
Алтан наран - үримни,
Эрээхэн эрбээхэй,
Эхигүй таламни,
Буу дуугараагүй,
Булаг шолшогоножо байна,
Булгахан Хангайда
Буга урамдажа байна,
Бүүбэй, бүүбэй, бүүбэйхэм!
Хүнэй зулзаган, дэбжээрэй,
Хорёо дээгүүр ниидээрэй,
Мандаха һарые угтаарай,
Маргааша үглөө һэрээрэй.
Һарые ургалха ургашамни,
Наһан залуу баатарни,
Замбуулин дээгүүр дүүлээрэй,
Үүрээр жэргэхэ жэргэмэлни,
Зүүдэн соохи одомни,
Зүрхэн соохи этигэлни,
Бүүбэй, бүүбэй, бүүбэйхэм!
А.БАДАЕВ буряадшалба.

Михаил ШИХАНОВ

Сэдхэлэй толи боломо
Шүлэ бэйсэжэл һуумаар лэ,
Сэнтэй сэсн бодолоор
Сэлэнише хэргээн
зэдлүүмээр лэ.

Досоомни тезд лэ бүрэнхы-
Дээдэ-Онгостойн сэлтундэ
Дээрмэш-ангуушан
снэгэнхэй,

Дайдын оршоние
сошоонхой.

Ангай мяханда һанаатай
Алдангүй мэргэлэн
буудахадаа,

Амин голыеш маһалнал,
Амидаралта Дээдэ-
Онгостойм!

Базарһаа, абаха гэлтэгүй
Бэлэн юмэндэ шуналтай,
Хүбшын хэшиг миинтэ гээд
Хулгай хэхэн нүгэлтэй.
Хүдхэ энэ ангуушан
Хүхын хараал-донгодоонһоо
Һүрдээг буугаа хурьяжа,
Һүрдэн түргэн зайлаһай!

Үнгэрхэн юмэн ула болоо
гээд,
Үрөөһэн гараараа зангаха
аргамгүй -
Үсэгдээрэй саһанда мурнүүд
хушагабашье,
Үглөөдэршын эли нюдэндэ
харагдахал.

Шэнэ алдууһаа хэргылен
зайсаха

Шэнэгүй байһандаа
голхорон һуунаб,
Эгээл иимээр мойһо түүгшэ
Эритэ хүхээе далагас
гүүлэдэг...

Зүргын гондирхо-бэтирхэдэ,
Зүгөө алдаад зүдэрбэб...
Зүнгөөрөө таажа хэн гү, гэнтэ
Зүүн тээ гэрхэниие обсорбоб.
Яахадаа мартаһан
байгаабиб -

Ябаа һэмнайб энээгүүр,
Эзэлүүдгүйхэн нэгшэхэдэн,
Эзэн мэтэ шэгэлбэб.
Тинхэдэ орхиһон зуруулни,
Тамхи, хилээмэн, консервэ
Тэрэл зандаа үлэнхэй -
Тэнсэлгүйхэн баяртайб!
Иимэ сэнтэй зүйлые
Өөртөө бэйшэ, хүнүүдтэ,
Харгын талаан алдаһада
Хадагалан орхиһон бэлэйлби.
Ушарал буужа ерэхэдэ,
Өөртөө туһалһан болоолби!
Шүлэхэн уурал һабануулан
Шүлхэ гарама амтатай лэ,
Сахилгаата аадарай
адхарбашье,

Садхалан, хуурайб -
хаммагүй лэ
Иимэ байдалаа сэнгэхэдэжэ,
Өөрөө өөртөө гүбэрнэб:
Бусадга һанаагаа зобоходо, -
Бусажа ердэг буян болоод...
Галина БАЗАРЖАПОВА
оршуулба.

1980 он.

лэй ой...
Миханов 1937 оной ноябриин 7-го Хяагта хотого
намтартай. Нютагай гунда нургуули дүүргэһэнэй
сагай багшанарай институтдай түүхэ ба хэлэ бэшэгэй
дэгтэ орожо, 1959 ондо түгэсөө бэлэй.
тэй уран зохёолшо Буряадай номой хэблэлээр арбаад
түүлэн толилуулаа хэн.
Михайлович Хяагтын аймагай, «Молодежь Бурятии»
түүстэ, республикын радиого, «Байкал» журналда
Мүнөө аха нүхэрэй дурасхаалда зорюулан, түрэхөөр
тэй ойтой дашарамдуулан, хэдэн шүлэгэнь оршуулга
дай анхаралда дурадханабди.
Михаил ШИХАНОВ
Сэдхэлэй толи боломо
Шүлэ бэйсэжэл һуумаар лэ,
Сэнтэй сэсн бодолоор
Сэлэнише хэргээн
зэдлүүмээр лэ.
Досоомни тезд лэ бүрэнхы-
Дээдэ-Онгостойн сэлтундэ
Дээрмэш-ангуушан
снэгэнхэй,
Дайдын оршоние
сошоонхой.
Ангай мяханда һанаатай
Алдангүй мэргэлэн
буудахадаа,
Амин голыеш маһалнал,
Амидаралта Дээдэ-
Онгостойм!
Базарһаа, абаха гэлтэгүй
Бэлэн юмэндэ шуналтай,
Хүбшын хэшиг миинтэ гээд
Хулгай хэхэн нүгэлтэй.
Хүдхэ энэ ангуушан
Хүхын хараал-донгодоонһоо
Һүрдээг буугаа хурьяжа,
Һүрдэн түргэн зайлаһай!
Үнгэрхэн юмэн ула болоо
гээд,
Үрөөһэн гараараа зангаха
аргамгүй -
Үсэгдээрэй саһанда мурнүүд
хушагабашье,
Үглөөдэршын эли нюдэндэ
харагдахал.
Шэнэ алдууһаа хэргылен
зайсаха
Шэнэгүй байһандаа
голхорон һуунаб,
Эгээл иимээр мойһо түүгшэ
Эритэ хүхээе далагас
гүүлэдэг...
Зүргын гондирхо-бэтирхэдэ,
Зүгөө алдаад зүдэрбэб...
Зүнгөөрөө таажа хэн гү, гэнтэ
Зүүн тээ гэрхэниие обсорбоб.
Яахадаа мартаһан
байгаабиб -
Ябаа һэмнайб энээгүүр,
Эзэлүүдгүйхэн нэгшэхэдэн,
Эзэн мэтэ шэгэлбэб.
Тинхэдэ орхиһон зуруулни,
Тамхи, хилээмэн, консервэ
Тэрэл зандаа үлэнхэй -
Тэнсэлгүйхэн баяртайб!
Иимэ сэнтэй зүйлые
Өөртөө бэйшэ, хүнүүдтэ,
Харгын талаан алдаһада
Хадагалан орхиһон бэлэйлби.
Ушарал буужа ерэхэдэ,
Өөртөө туһалһан болоолби!
Шүлэхэн уурал һабануулан
Шүлхэ гарама амтатай лэ,
Сахилгаата аадарай
адхарбашье,
Садхалан, хуурайб -
хаммагүй лэ
Иимэ байдалаа сэнгэхэдэжэ,
Өөрөө өөртөө гүбэрнэб:
Бусадга һанаагаа зобоходо, -
Бусажа ердэг буян болоод...
Галина БАЗАРЖАПОВА
оршуулба.
1980 он.

Агуу Илалтын 57 жэлэй ой

БАЯН НАМАРАЙНЬ ЭХИН
БУДАЖАБ РЫГЗЫНОВ 1924
Ноной зунай эхин нарада
сагаангууд угай малшан Рэгсэлэй
Рэгсэний бүлэдэ Агын тойрогой
Могойто станцида түрэнэн

159-дэхи дивизин 631-дэхи полкын буу зэбсэгүүдые за-
набарилгад эндэ горитой
хубитаяа оруулхан байгаа.

Саашадаа Баруун болон 3-дахн
Белоруссин фронтнуудай
сэрэгшэдэй гаргахан шэн зориг,
баатар габьяа үндэрөөр сэг-
нэгдэжэ, 159-дэхи дивизи Улаан
тугта хүртэһэн, Суворовой болон
Кутузовай орденуудар шаг-
нагдаһан, харин 631-дэхи полкын
Александр Невскийн орденор
тэмдэглэгдэһэн байгаа. Эдэ бүхн
дайшаалхы амжалта илалтануудта
тус полкын ехэ буу зэбсэгүүдые
нэбхээн захидаг мастерскойн
начальник Будажаб Рыгзынович
хүтэлбэрлэдэг сэрэгшэд - тех-
нигүүдэй оруулхан хубита

тойрогой зүүн-урда захата оршодог,
эргэл гээгдэнги ажахыннуудай
нэгэншн байһан юм.

Буряадай Эрдэмэй түбэй
Юрэнхы болон туршалгын
биологич институтын директорэй
орлогшо, Урта ногагай Гомбо
Гончикович Гончиков иигэжэ
хөөрэнэ.

- Будажаб Рыгзыновичэй
колхозон түрүүлэгшээр һунаг-
дахадаань хүдоо ажахын үнэдэ ирн
үндэрөөрнэ шэнгэдхэн хубил-
гагдажа эхитһэн юм. һү буцуулан
болбосоруулаха түрүү онол арганууд
нэбтэрүүлэгдэжэ, районной түбэй
заводтой холбоон тогтоогдоо һэн.
Шэнэ газар эдүүлгэжэ, кукуруза
тариханай ашаар адууһа малда
эбэг хүрхэ тэжээл бэлдхэгдэдэг

сессинуудые, заседанинуудые
үнгэргэгдэ Будажаб Рыгзынович
эдэхитэйгээр хабаадаг байгаа.

- Будажаб Рыгзынович бидэ
хоёр «Буряадай АССР-эй
захиргаанай-ногагай хубаарилга»
гэһэн тайлбари зохиёжо, 1984 ондо
хэблүүлэн гаргуулаа һэмди.
Энэһэй үндэрөөр Арадай Хурал
шэнэ тайлбари зохиёһон байна, -
гэжэ республикын Верховно
Советэй Президиумэй эмхидхэлэй
таһагыг даагшаар хүдэлһэн Данзан
Дагбаевич Дагбаев хөөрэнэ.

Буряадан АССР-эй Верховно
Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Б.С.Семеновой хүтэлбэри доро
Буряадай АССР-эй шэнэ
Конституци зохиёлсожо, 1978 ондо
барлажа гаргаха хэрэгтэ Б.Р.

«СЭХЭ СЭБЭР ЗАНТАЙ ХҮН БЭН»

намтартай. Бага балшар наһаншн
Чкаловой нэрэмжэтэ колхозой
Үлдэргэ ногагта үнгэрһэн юм.

Бишыхан Будажаб һаял хада
долоотой боложо ябахандаа, абаяа
адданан юм. Нэгэтэ хүбүүншнэгэ
газаһаа орожо ерэхэднэ, хүндөөр
үбдэжэ, хэбтэри болоод байһан
сэрэгшэ тэрэннэ дуудаад, иигэжэ
хэлээ һэн ха: «Хүбүүшн, бөөм
ехэл муу байна, гэнгэ абангаа
бурхандаа мордошоо һаань,
уйдажа, гацууджаа бу ябаарай.
Эльгэ нимгэн, энхэрлэл дүүрэн
эжынгээ үгэ дуулаарай. Бөөм
шангалаад, зоригоо мохонци, үгэн
сэхэ ябаарай даа».

1932 оной намар Будажаб
Рыгзынов Агын дунда һургуулин
нэгдэхн класста һурахаяа оробо.
Малшадан үхнүүд үгэг бэйгэтэ
һуража, эрдэм һургуулиан болохо
хүсэл эрмэлзэлтэй ябаа. Тэрүдэн
залуушуул али бүхн бэрхшээл
түбэгүүдые үсэд нэбтэрүүтээр
дабажа гарадаг бэлэн. Ханрата эхэ
Папанин Сэрэгшэ үргэмжэй
харууһаар, оролдолго хэбээлээр
Будажаб хүбүүхэн зунаан
амаралтынгаа үсэд ажахыдаа
хүдэлжэ, ажалан амга таниа һэн.

Тингэһээр байтар Эсэгэ ороноо
хамгаалгын дани эхижэ, даниан
түлээ үсэд, 1942 онон февраль
һарада 10-дахн класста һуража
байһан Будажаб Рыгзынов армийн
албаида татагдаба.

айхабгар ехэ, сэгнэшгүй үүргэтэй
байһан юм. Шанга байлдаануудта
дайшаалхы зориг харууһанайн
түдөө һаяхан партида ороһон
Будажаб Рыгзынович Баруун
фронттын ябаган сэрэгшэ 159-дэхи
дивизин командирай 1944 онон
августын 4-нэй захирамгаар «Улаан
Одоной» орденор шагнаа һэн.

3-дахн Белоруссин фронттын
сэрэгшэдэн Зүүн Пруссинэ
сулооһонд, Кенигсберг хотые
эзэлн абаад байхадань, хархис
дансаһан ишэндэ даргадахада,
Будажаб Рыгзынов сүт алба хэһэн
пүхэдтэеэ хамта Илалтын үдэрые
эндэ баяртангаар угтаа блэн.

Дурна зүтгэ совет сэрэгшэдэн
ахамгад командауһан, маршал
А.М.Василевскийн ударидага доро
1-дэхи Алас-Дурнын фронттын
сэрэгшэд, тэднэн дунда ябаган
сэрэгшэ 159-дэхи дивизин
бүридэлдэ ородог ехэ буу
зэбсэгүүдые захидаг мастерскойн
начальник Будажаб Рыгзыновичэй
хүтэлбэрлэлэн сэрэгшэд-технигүүд
Манжуурта Японой 1 миллион
хүнһөө бүридэһэн Квантунска
армийн бута сохилсоһон байгаа.

Даниан һүүдээр Б.Р.Рыгзынов
үшөө найман жэлэй туршада
Приморин, Забайкалийн сэрэгшэй
округуудта алба хээд, майор
чиндаатайгаар сэрэгшэй албанһаа
табингаа блэй.

АМГАЛАН АЖАЛ ДЭЭРЭ

СЭРЭГШЭЙ АЛБАНһАА 1953
Оной намар табигдажа,
Будажаб Рыгзынович Рыгзынов
амгалан ажаада хам ороһон байгаа.
Тингэжэ тэрэ ДОСААФ-ай
окружон комитетдэй түрүүлэгшээр,
окружон Советэй гүйсэдхэхэ
комитетдэн худалдаа наймаанай
таһагыг даагшаар, Агын районно
Советэй гүйсэдхэхэ комитетдэй
колхозуудтахи барилгын талаар
таһагыг даагшаар, һүдэнтэн
Жданован нэрэмжэтэ колхозой
эхин партиинга организацион
бюрогой секретарьяр, КПСС-эй
Агын райкомон эмхидхэлэй
таһагай инструктораар хүдэлөө
һэн.

Будажаб Рыгзынов сэбэр
сэгаан шарайтай, хүрсэ һонор
харасатан, үндэр бөгшн, үгэн сэхэ
заһан, шог зутагтан хүн бангаа.

Тин 1959-1963 онуудта Б.Р.
Рыгзынов Орхүү болон Хабаровск
хотонуудтахи Дээдэ партиинга
һургуулида һураһан бангаа,
һургуулиа дүүргэд ерэхэднэ,
партийн окружком Будажаб
Рыгзыновиче Могойтн районон
Уртын «Красный Октябрь» кол-
хозон түрүүлэгшээр хүдэлхичень
дурадхаа һэн. Энэ хадаа Агын

болобо. Год шухалань гээдэ,
ажахын түб буусада барилга
үргэнөөр хөгдөжэ захалба Олон
айл Татарстанһаа, Эрхүүгэй
областһаа нүүжэ ерэдэ түбхнэй
ногагай жабан байха.

- Эрдэм һургуулиан, эдэхи
үүсхэлэги түрүүлэгшэ зоной
сэдхэхэдэ зориг бадаруула
шададаг һэн. Армийн албанһаа
табиндажа ерһэн хүбүүдгэ кол-
хозон стипендээр һурахыень,
дурадхаха. Тингэжэ он ажахынгаа
стипендээр һуража, Штын меди-
цигт дүүргэ һэм, - гэжэ Улаан-
Үдэн тинцологичин түбэй врач
Гыдык Батоевич Батоев хөөрэнэ.

1966 онон эхиндэ Рыг-
зыновтэнэй бүхэ Улаан-Үдэ ержэ,
Будажаб Рыгзынович РСФСР-эй

Рыгзынов бүхн хүсээг, эрдэм
мэдэсээ, бэлн шадабарья
эсүүлһэн юм.

Эрхэлгэ зоригтойгоор дан-
лауһананһаа түдөө, амгалан
байдалан аша түүһада үгэн сэхээр
ажалһананһаа түдөө Б.Р.Рыг-
зынов «Улаан Одоной» ба Эсэгэ
Ороноо Хамгаалгын даниан II
шатын орденуудаар, олон
медалинуудаар, Буряадан АССР-эй
Верховно Советэй Президиумэй
хүдэн Хүндэрлэлэй грамотануудаар
наһадаһан габьяатай.

ДАЙНАЙ болон ажалан
Дветеран Будажаб Рыг-
зынович наһанайнгаа нүүр -
юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта
багшаалһан, КПСС-эй Агын

«Знание» бүлгэмэй Буряадай
эмхин референтээр хүдэлжэ
захалба.

- Кадрова офицер ябаһан хадаа
Будажаб Рыгзынович улас-
хоорондын байдал тухай
лекцинуудые уншажа, зонинэ
һонирхууддаг һэн. «Знание»
бүлгэмэй эдэхитэдэй, лек-
торнуудэй амархын тула Мак-
симиха һууринда пансионат
бариха хэрэгые хүтэлбэрлэһэн
юм, - гэжэ «Знание» бүлгэмэй Бу-
ряадан эмхин секретарь байһан
Содном Шаранович Бадмаев
дурсана.

Удаань эмхидхэхн бэлн
шадабаритан, гүнзгы эрдэм
мэдэсгэн Б.Р.Рыгзынов Буряадан
АССР-эй Верховно Советэй
Президиумэй эмхидхэлэн таһагыг
даагшын орлогшоор хүдэлбэ.

Буряадан АССР-эй Верховно
Советэй Хуулинуудан, Тог-
тоолнуудан, Дүрнүүдэн проект-
нүүдые зохиёлгодо, ногаган ба
гүрэнэй засагай дээдын зур-
гаалуудай, судьянаран бүхн
һунагалтануудые, муу Буряадан
АССР-эй Верховно Советэй

окружкомой эхэнэрнүүдэй дунда
хүдэлмэри ябуулгын таһагыг
даагшаар ажаллаһан, Дээдэ
Партийн һургуули дүүргэдэ, Зүүн
Сибирин соелон институтдай
философин кафедрын ахалагша
багшаар 25 жэл соо хүдэлһэн,
Россин гэгээрэлэй отличник,
Буряад Республикын соелон
габьяата хүдэлмэрилэгшэ Цыбик
Цыденовичева таһагай жэлдэ хамта
ажалһуухадаа, ээм ээмэ эингэ-
гэмсэжэ, түшгэ тулгуурин боложо
ябаһан бангаа. Гурбан үхнүүдэ
ехэ болгожо, тархынь ганзагада,
хүлэнь дүрөөдэ хүргөө. Тээд
аншар, эзэнэрэ мүнөө болотор
үргэсэжэ, харалсажа ябаха зол
хубиһн баншоо. Будажаб Рыг-
зынович хэдэн жэлэн урда тээ
хүндөөр үбдэжэ, наһа бараа һэн.

Гүрэнэй нагшн дураһаала Гүр
бүлын, үхнүүдэншн, нога-
гаархиданшн зүрхэ сэдхэхэдэ
хэгдээ мүнхэл.

Бата-Мүнхэ ЖИГЖИТОВ,
журналист.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Б.Р.Рыгзынов;
Будажаб Рыгзыновичэй бүлэ.

Гэр бүлын архивһаа.

Цыден ЦЫРЕНДОРЖИ

АЯ ГАНГА

Д. УЛЗЫТЧЕВАЙ дурсахаа

Аглаг талын амисхаал
Арюухан хангалтай ая ганга,
Тоонто газарайн худанһанһаа
Тоһолг шэмээр нэбтэрһэн,
Дууһангагүй
Алтад дуһал мэтэ
Оюун бэлгэтийн аягаһаа
Ажалһа хүнэй алын дээрэ
Адхарһан ая ганга.

Сэдхэхэйш шэмэг - ая ганга
Сэнхир дайдажа арюуханхай
Уяхан зүрхэйшн
уянгата дуунуу
Уужам Буряадтаа туһанхай,
Ангаһан талын үбсүүндэ
Аадар болоод адхарна.
Хангай үндэр дабаанда
Хүхн болоод дуулана.
Үндэр Хайрангын хаяада
Үүдэн болоод намирна.
Сэлгээ Буряад дайдадаа
Сээсэг болоод надрханхай.
Айл хотоной гэрне
Арюухан хангалаар утанхай.
Уды сагы угтуулан,
Үе залган мүнхэрнэ.

Үлгытэй хүбүүнэй сээжэн соо
Үльгэр болоод мүнхэлнэ.

ХЭНГЭРГЭ

Саяан хадын зүрхэйшөө
Салгидан ерээш, Хэнгэргэ!
Сортоо дошхон харансаар
Солоо дуудаан, Хэнгэргэ!
Түмэн эрэнг хүлэгүүдэн
Мүнгэн дэлхээ хинсүүдэн,
Түмхэн голоор дүүдэйһэндэл,
Хурдан дорьбоо түбэрөөтнөр
Хүнхинэншн, Хэнгэргэ!
Мянган мянган туруунһаа
Мана тооһо татууһандаа,
Уурал һабан хүлэргэ,
Уһан һабар хүүнэншн,
Унаган хүдэг Хэнгэргэ!
Орьел үндэрһөө эхитэйлишн,
Омог дуунай аялагтайншн,
Мүнхэ саһан дуулгатаан
Мундарга алтан Эхэтэйлишн,
Үндэр уудам огторгойн
Үүдэ манан Эсэгтэйлишн,
Үнгэ һайхан Хэнгэргэ!
Саһаа сагта Хэнгэргэ
Шада нэмэн харангын даа,
Шанга хоолойн даяаар
Сагаа дуулан эдэлээшн даа,
Саяан уулаа,
Сэлкун Буряадаа магтын даа,
Солгөө дуута Хэнгэргэ!

УРАСХАЛ

Ажабандал
Агуу түргэн мүнхэдэл
Урасхал долгээр эринэдэн,
Урагһаал яаран урданэ,
Нүрөөгэ түргэн урасхал соо
Һөөргөө хараха сүмөөгүй
Зоринһон тээшгээ хүн бүхэн
Зомгоһон шэнгээр шэдүүлэ,
Зарим хүнүүд урасхал дунда
Харьян хүхэ шулуун мэтэ
Хүүн ерһэн үһа туһан,
Харьян дунда зогсоно,
Нүгөө зариман түбшэн даруу
Урданал даа, аалин намдуу,
Хүнэй урдуу
хүндэрлэлгүйгөөр,
Харгы үгэнэ хашалангүйгөөр...

Аглаг сэнхир дайдадаа
Ашата ноһон үргамал
Адаран дуһал,
Алтад наранһаа һэргэдэг.

Алинье сагта
Агуу байгалин
зүридөөгэ орноһондо
Амгалан бүхэн хээдэ
Ажалай хүсөөр амидардаг.

ХАМАР ДАБААН

Хамар дабан гэлсүүлһэн
Хангай үндэр хяранууд,
Хоготор шюргаар залгууһан
Холбоо уулин гэнжнүүд,
Ногоон торгон тоһомтой
Бүхэмтэһэн шобхонууд,
Байгаа тулан тонгойжо,
Байбан долгээр ундална.

БҮМБӨӨР ДҮҮРЭН БАДМА СЭСЭГ

Бэшүүрэй аймагай гоё найхан, түүхэтэй домогтой газарнуудай нэгэн болохо Шанага нютаг - минии түрэн тоонто. Аршаан булагууд, хүхэрэн харагдагша ой модон, зэрэлгээтэ тала, эртын булжамуурай дуун - энэл даа элдэн нютагай мартагдашагүй дүрсэ тухэл. Харин Бэшүүр, Шанага нютагай алдар омогорхол болохо юмэн гэбэл - арад зонинь, аха захатаннай, минии үетэн, угыемнай залгажа ябаһан залуу үетэн болоно.

Манай нютагта олон үндэһэ яһатан ажаһууна, зүгөөр хэдэн зуун жэлэй саана эндэ нуурижаһан зон гэбэл, хорин арба нэгэн эсэгэн бодонгууд болодог юм. Заримдаа хөлгө бодонгууд гэдэг. Бэшүүр, Шанага нютагһаа гараһан нэрэ солотой зон, бэлэг эхэтэн, эрдэм эхэтэн олон даа. Буряад Республикадаа, Росси орондоо, гадаада гүрэнүүдээр мэдээжэ болоһон мэргэн эсэгэн зон олон. Зүгөөр, бидэ уг гарбалайнгаа, нютаг нутгийнгаа аха заха үбгэд, хүтшэдөөн ходоолол һаһажа, ажал хэрэгтэнь үндэрөөр сэгнэжэ, буянта хэрэгтэнь үргэлжэлүүлжэ ябахые оролдодог гэжээбди. Эдэ зонийной нэгэн болохо, хоолхонтоп аймагай Маа - бабушка гэжэ алдаршаһан, һүзэг эхэтэй, нютагаархинтайгаа түдөө буян үүдхэжэ ябаһан хүлгэн байһан юм. Энэ хүтшэн, мүн бусадһые нютагайминнай үндэр һаһатан түрэл нютаг дайдаада субарга бодохоо гэжэ оролдодог, эрмэлзэдэг бэлэй.

Мүнөө үсын зон аха захатанайнгаа нангин эрмэлзэл дэмжэжэ, һүүлэй үедэ эхэхэн оролдодог гаргаа юм. Анхан сагта нютагайминнай Амгалантын дасан гэжэ байһан бэлэй. Дасанай нууриһаа холо бэшэ субарга бодохобол зүйтэй гэжэ, энэ жэлэй майн 19-дэ дээдэ зиндаагай түбэд лама Агван Тэнцэи амбай газар шэлэжэ, бумба нуутаа юм. Тингээд субаргын проект зохиогдоо, тэрэ хэрэгтэ инженер-барилгашан Олег Ринчинов ябуулаа. Энэ нангин хэрэгтэ нютагайминнай хамаг зон мүнгэ зөөри сутлуулаа һон. Хандиб барихан зонинь нэрлээбэл, угаа олон

болохо байна. Тингээһэ би бүгэдэндэ баяр баян халан хүргэжэ, эдүүр энхые, һани һанханиие үрөөжэ байһаб. Онсолон хэлбэд, энэ нангин хэрэгтэ нютагайминнай арад түмэн бүгэдэ хабаадаа гэхэ байһаб. Жэшээлбэл, Арадан Хуралай депутат, «Новосретенский» ажалын түрүүлэгшэ Владимир Павлов эхээр туһалаа. Нимэ нигүүлэсхы сэдхэлтэй, буян хонгортой зон олон даа. Саанадаа улам ошоһоржо, буян хэцэг дэлгэрэг лэ!

Тингээд лэ энэ жэлэй июнин 20-ноо эхилээд субарга баригдажа захалба. Энэгндэ нютагайминнай хүбүүд, басагад эдбхитэйгээр хабаадаа даа. Шанага нютагһаа гараһан, мүнөө Улаан-Үдэдэ байдаг Цыбиков Александрын хүтэлбэри доро нютаган зон: багша Буда Лубсанович Дашнев, Бимба Санжигцыренов, Чимит Еидонов, Еши Очиржанов, Баир Сулугов, Солон Раднаев болон бусад гүшан гурбан хонго соо барилгын ажал дүүргэбэ.

Энэ субарга «Бадма Бүмбэ Чоден» гэжэ нэрлэһэ, түбэд хэлэһинэ буряад болгон оршуулбал, «Бүмбөөр дүүрэн бадма сэсэг» гэхэн удхатай. Нютагайминнай эрдэм эхэтэ зон улам ошоһоржо, гаража байха гэхэн удхатай юм. Нингээ зорюулагдһан субарга Буряад-таннай үнэ хан Мүн баһа муу юмэн дарагдажа, һани юмэн һалбаран уржажа байг гэхэн гүнзэгэ аркун удхатай болоно.

Субаргын хэмжүүр гэбэл: 8 метр үндэр, үргэниинь 5 метр, нимэ ехэ хэмжүүрэй субарга республика соомнай оройдоол гурба юм. Шанага нютагта бодохоогоһон субаргын араминтайга июнин 7-ой үдэр үлөөнэй 10 сагта болохо юм. Энэ буянта хэрэгтэ Еши Лодой римбүүшэ ябуулаа, мүн «Дамрим» дуганай арбаад ламбайгар уншалга хэхэ. Айнабтар дэмбэрлэһэ, буянтай хэрэгтэ, субаргын араминтай бодохоолодо Шанага нютагһаа гараһан зон эрхэ бэээ гэжэ һанданб.

Ирина САНЖИЦЫРЕНОВА, багша.

БУДДЫН ШАЖАНДА ЗОРЮУЛАГДАНА

2002 оной июлин 6-һаа 13 хүрэтэр «Будда и мир будущего» гэжэ нэрлэгдэһэн буддын шажанай соёлой уласхоорондын фестиваль Буряад Республикын Соёлой министерство, Арадан уран бэлэнэй республиканска түб үнгэргэнэ.

Росси Федерациин Соёлой министерствын болон Росси Буддын заншалта Сангын дэмжэлгээр энэ фестиваль эмхидхэгдэхэнь.

БОРБОДОЕВА.

Владимир ПЕТОНОВ

СУРХАРБААН

Хүжүүн бүхэ шортатай,
хүжэр дэлюун сэжэгтэй,
Гарай шалаа гаргажа,
газар дэбһээд абанад.

Дээбэг-дээбэг гэнхэжэ,
дэгээ хэжэ сабиһанад.
Шэлэ хүзүү татажа,
дүрөө буляан гасана.

Эрхын хүсөөр самнажа,
хэмэй хүсөөр хүлгэжэ,
Эршээ нэмээн нэгшэдээ
Эрэ доргон бүхэнүүд.

Барилдаанай дуун!
Буряадаараа тара,
Отгоргойдо хүрэ,
Одо мүшөөр түрэ!
Юртэмсэдэ тара,
Юһэн зүгөөр тара!

Хэрмэн марья бэетэй,
хурдан һаахин гуйлгэһэй,
Урда хойноо орохсон,
уриладана хүлэгүүд.

Бэе бээе ахижа,
бүргэд мэтэ зурьцал
Тала дорьбоон табарна,
тоһо татан хатарна
Ахигдангүй аримад,
хүсэгдэнгүй хиндэгдэ,
һуһан, жиһжэ хооһорһод,
туһан дэлхэн оодорһод.

Табараанай дуун!
Тала дайдоор тара,
отгоргойдо хүрэ,
одо мүшөөр түрэ!
Юртэмсэдэ тара,
юһэн зүгөөр тара!

Эрхэ татаа гогдинүүд,
эрдэмтэй зоонүүд,
Зөөнүүдэнэй энхэрнэ,
дуганууданай дэмгэрнэ.

Залуу үбгэн хоернай
усад дунда тэмсээ,
Түрүү һуури тэмсээ
гүдэ мэриэд тэмсээ.

Буһан буһна туданһаа,
буһан бори ходоһаа,
Шадан мэригээ харууһаа,
хаба соогоо харһаа.

Шанга шанга шангууд
шанга гартэ үгтэ,
Шадан вангай хубууд
хадан абаад үгдэнэд,
Харилдаанай дуун!
Хангай дайдоор тара,
отгоргойдо хүрэ,
одо мүшөөр түрэ!
Юртэмсэдэ тара,
юһэн зүгөөр тара!

БУРЯТЫ НА ЗЕМЛЕ ОЛОНХО

Во время якутского чемпионата России по вольной борьбе я встретился со многими нашими земляками, живущими на земле Олонхо. Вот что рассказал сотрудник фирмы «Стройка» Николай МОЛОХОВ:

«Я почти двадцать лет живу в Саха, и в них было десять лет отдал Крайнему Северу. Мои супруга Татьяна Лоп оновна уроженка тункинского села Охор-Шибирь, трудится старшей менеджером в районном отделе горбюльничества. Наши дети - семилетний Булат и пятилетняя Даша родились здесь. В прошлом году якутскому прыжку со своим семейством поехали мои младший брат Жамбал. Он трудится плотником в нашей фирме. Чуть раньше прибыл сюда наш племянник Юрий Молохов служить во вневедомственной охране, а Саха пока привлекает к условиям жизни на вечной мерзлоте. Нас Молоховых здесь много. Вот двоюродный брат Намсарай Молохов стал специалистом по выделке меховых изделий. Первоклассным трактористом слышет наша душа компания Вагнери Гыргенов.

В свободное от работы время мы посещаем спортивный зал, арендованный нашей общиной. С нами в спортивные игры играют уроженец Боханского района, мастер спорта по вольной борьбе Николай Мантыков, выпускник спортфака, северянин с тринадцатилетним стажем Виктор Шалбанов, кстати, недавно открывший в Якутске первую «Полюс», директор крытого рынка, аргачинец Жаргал Дондушев и многие земляки. В данное время готовимся к Сурхарбану. Мы радуемся успехам борцов Баира и Владимира Укоевых. Они в середине июля на празднике Боотуров - богатырей будут отстаивать свои чемпионские звания. Мы являемся выходцами из тункинских Коймор и часто встречаемся с их родителями, активистами общины Иринной и Буяном Укоевыми.

Наши земляки ходили на «Туймаду» с надеждой увидеть своих борцов в числе призеров. Мы огорчены их неудачей. Все мы, Молоховы пришли болеть за нашего знаменитого однофамильца - Максима Молохова. Мой брат Жамбал в юношеские годы дважды побеждал на первенстве Бурятии. Он говорит, что при таком раскладе борьбы Дашинимасев обяан был сокращать Конгоева. Я с ним согласен. Вообще, бурятские «вольники» не прибавили нам оптимизма». Якутская команда очень серьезно готовилась. Мы следили за ними по СМИ. Ежедневно они выступали по телевидению. Здесь - все четыре дня борьбы с утра до вечера велела национальная вещательная компания (НВК). Поэтому, наверное, наши земляки, живущие в Якутии видели по телевидению все схватки. Я каждый день покупал «Дневник чемпионата», подготовленный сотрудниками газеты «Спортивная Якутия».

Валерий СЫДЕЕВ.

ИВАЛГЫН ДАСАНАЙ ХА СУМЭДЭ ИЮЛЬ НАР БОЛОХО ХУРААНУ

- Июлин 6 - Гэгээн түрэлтэ ламын түрэн үдэртэ зорь хурал - 9 сагһаа.
- Июлин 7 - Сидо - 9 сагһаа, Лусад - 11 сагһаа.
- Июлин 8 - хута намши - 9 сагһаа.
- Июлин 9 - Гомбо сахюусад
- Июлин 10 - Маңдал Шива
- Июлин 12 - Ахарзай - 8 сагһаа, Табан хаан - 11 сагһаа.
- Июлин 13 - Ганжуур хурал
- Июлин 14 - Майдар хурал
- Июлин 15 - Сахюусад хурал (Гомбо, һама, Жамбал)
- Июлин 17 - Отошо, хута намши - 9 сагһаа, Юрөөл - 9 сагһаа.
- Июлин 19 - хута намши - 9 сагһаа.
- Июлин 20 - Жадамба - 9 сагһаа.
- Июлин 21 - Намсарай - 11 сагһаа.
- Июлин 22 - хута намши - 9 сагһаа.
- Июлин 24 - Ламчог Нинбо Диваажан - 13 сагһаа.
- Июлин 25 - Заһалай найман - 9 сагһаа.
- Июлин 26 - хута намши - 9 сагһаа.

Буддийский институт Чойнхорингэ объявляет набор на 2003 учебный год.

Примечание: Прием документов до 10 июля в Иволгинском дацане. Документы: аттестат об образовании, 6 фото 3х4, №086, справка из психического диспансера. Приемные экзамены: 10 июля - собеседование, 13 июля - тестирование, 15 июля - изложение. Студенты получают от службы в РА.

ЛОДОНОВ В.А.

На 60-м году жизни, непродолжительной болезнью скончался Лодонов Валерий Иванович.

Полковник милиции в отставке В.А. Лодонов посвятивший общественной работе и с преступностью всю служебную деятельность службу в должности участкового инспектора, два десятилетия проработав в уголовном розыске МВД республики. Его доблестная служба отмечена орденом «Знак Почета», многими почетными знаками. В.А. Лодонов отличался всегда творческим отношением к делу, ответственностью, верностью товарищам по работе, отзывчивым семейным человеком, отцом дедом.

Светлая память о В.А. Лодоновиче навсегда сохранена в нашей памяти.

Группа товарищей по работе и родных. Похороны 4-го июля в 10 часов из клуба МВД.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

<p>Генеральная директорэй - ахамад редакторай уяна дүүргшэ Б.М.Ж. БАЛДАНОВ.</p> <p>Редактор Г.Х.ДАШЕЕВА.</p> <p>РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: А.ЛАНГАРХАЕВ (генеральная директор - ахамад редактор), В.ЕГУЛГОНОВ, В.В.ХИНГЕЛОВ (Буряад Республикын Правительствэ), Ц.ЭДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Д.Д.ЭРДЫНЦЕВА (харюусалгата секретарь), Б.В.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (секретариатые хүтэлбэрилгшэ - генеральная директорэй орлогшо), таһагуудыдаагшад: Н.Д.НАМСАРАЕВ, Д.Ц.ХУБИТЭВ, Д.Н.ГЕРГЕНОВ, Г.В.САМБЯЛОВА, Н.А.ГОНЧИКОВА, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ЛАМЦИНОВА.</p>	<p>Манай адрес: 670000, Улаан-Үдэ хото, Каландариниин үнүүлэс, 23, Хэблэгэй байшан "Буряад үнэн".</p> <p>E-mail: unen@buriatia.ru.</p>	<p>Газетэ хэблэлэй 4 хуудалан хэмжээтэй.</p> <p>Индекс: 73877.</p> <p>Хамтын хэлэг - 37 400.</p> <p>Хэблэгдэ тушаагдаһан саг - 17.00.</p>	<p>"Республиканска гинно рафит" АО-до газетэ 6300 хэлэгээр хэблэгдэ.</p> <p>Директорийн телефон: 21-4000.</p> <p>Б-0165-дахин номертойгоо бүридхэлд абагданхай.</p>
<p>Хэблэлэй байшанай телефонуд: генеральная директорэй - ахамад редакторай - 21-50-96, приёмный - 21-54-54 (факс), ген. директорэй 1-дхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшанай - 21-68-68, редакторай орлогшонорой - 21-64-36, 21-33-61, секретариатай - 21-50-52, таһагууд: экономикан болон политикан - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-60-21; «Морин хуур», «Вершины» журн. «Буряад Республикын Хуудалта шиндхэбэрнүүдэй суглуулбарин» редактшэ - 21-55-97; залуунуудтай, оюутдагай ажабайдалай болон олоншингын хүдэлмэрин, «Одоо» журналай редактшэ - 21-54-93; спорт - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламн - 21-62-62, коммерческа ажалтай - 21-55-97; компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерини - 21-23-67.</p>			
<p>Редакцияда ороһон материалнууд шүүмжэлэгдээгүй, мүн авторнуудтай бусаагдадаггүй.</p>		<p>Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нютаган нэрэй бэшлэге хазгайруулан ушарта авторнуудын харюусалга Редакциян һанамжа автарихитай адли бэшэ байжа магад.</p>	